

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาทิตย์ นาคเงิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาทิตย์ นาคเงิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2560
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

EDUCACATIONAL ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS IN ACCORDANE WITH THE STANDARD BENCHMARK IN DONGLING SUBDISTRICT MUNICIPALITY, KAMALASAI DISTRICT, KALASIN PROVINC

ARTHIT NARKGERN

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE MASTER OF EDOCATION
DEPARTMENT OF EDOCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDOCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
FEBRUARY, B.E. 2560 (2017)
(COPYRIGHI OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำสารนิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง คือ พระฟูตระกูล พุทฺธรกฺขิโต, ดร. ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำจนทำให้งานสำเร็จสมบูรณ์ ขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาณัฐภัทร์ กิตติเมธี, ดร. นายอนันต์ ธรรมเกษร และนายพีระ ศรีโยธี ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ท่านให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำการปรับแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง ให้คำปรึกษาแนะนำชี้แนวทางในการทำงานวิจัยที่ถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่งานวิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จำปี โยธารินทร์และอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษา และขอขอบคุณ นายประยูร เห็มวิพัฒน์ นายกเทศมนตรีตำบลดงลิง และคณะผู้บริหาร, ท่านปลัดเทศบาลตำบลดงลิง, ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง, บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้การทำงานวิจัยทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ, คุณแม่, สมาชิกทุกคนในครอบครัว, ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ นักศึกษาร่วมห้องทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนผู้ทำวิจัยเสมอมา

คุณค่าและสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บูรพาจารย์ ผู้มีพระคุณทั้งในอดีต และปัจจุบันที่ให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จตราบจนเท่าทุกวันนี้

อาทิตย์ นาคเงิน

5721150532002 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
คำสำคัญ : การบริหารจัดการ/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อาทิตย์ นาคเงิน : การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (EDUCACATIONAL ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS IN ACCORDANE WITH THE STANDARD BENCHMARK IN DONGLING SUBDISTRICT MUNICIPALITY, KAMALASAI DISTRICT, KALASIN PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : พระฟูตระกูล พุทฺธรกฺขิโต, ปร.ด. , 152 หน้า , ปี พ.ศ. 2560

การวิจัยในสารนิพนธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 1 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.907 วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F - test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

1) การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลากรที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2) ข้อเสนอแนะ บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายด้านคือควรมีความมั่นคงแข็งแรง ได้มาตรฐานภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอในการทำกิจกรรม ควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลเด็กได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ควรจัดการเรียนการสอนแยกตามเกณฑ์อายุของเด็กเพื่อให้เด็กเล็กได้รับรู้ และพัฒนาตามวัยอย่างเหมาะสม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำเอกสารสรุปและรายงานผล

การดำเนินงาน และแจ้งแนวทางในการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายทราบ ควรจัดตั้งให้มีกลุ่มเครือข่ายในการประสานงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระดับต่าง ๆ

5721150532002 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
KEYWORDS : ADMINISTRATION/CHILD DEVELOPMENT CENTERS

ARTHIT NARKGERN : EDUCACATIONAL ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS IN ACCORDANE WITH THE STANDARD BENCHMARK IN DONGLING SUBDISTRICT MUNICIPALITY, KAMALASAI DISTRICT, KALASIN PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE : PRAFOOTARGOON PUTRARAKITOH, Ph.D., 152 P. 2017

The purposes of this study were to 1) the Administration Management of Child Development Centers According to benchmark in Dongling Municipal Subdistrict, District, Kalasin Province according to opinion of personnel. 2) To compare the Administration Management of Child Development Centers According to benchmark in Dongling Municipal Subdistrict, District, Kalasin Province classify by gender, education level and position. 3) To study Suggestion of Development the Administration Management of Child Development Centers According to benchmark in Dongling Municipal Subdistrict, District, Kalasin Province. A sample was selected from personnel child development centers of Dongling Subdistrict Municipality, Kamalasai District, Kalasin Province of 92 people, was used to collect research data include Scales (Rating Scale) 5. Index of consistency (IOC) of 1., reliability 0.907 datawere analyzed by a computer program the level of statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way analysis of variance (one -Way ANOVA).

1) The results of the study were as follows : the Administration Management of Child Development Centers According to benchmark in Dongling Municipal Subdistrict, District, Kalasin Province is the overall level. Considering in each aspect, it was found that aspect which had the side with the highest average is management Child Development Center, The participation and support from sectors, academic and curricular activities, personnel, followed by the building, environment and safety and The support Child Development Center network,

2) Comparing the Administration Management of Child Development Centers According to benchmark in Dongling Municipal Subdistrict. Overall by gender Personnel Management of Child Development Centers had the gender difference Opinions on the management of Child Development Centers. According to benchmark in Dongling Municipal Subdistrict, was statistically significant at 0.5 level and by overall position not different.

Suggestions of personnel in Dongling Municipal Subdistrict, has to suggested the Child Development Centers should be standard and stability of light in building for

activity. Should be sufficient budget to promote the Child Development Centers. Should give an opportunity for Babysitter had to develop for knowledge and ability. Should be learning and teaching classify by age of children for to know and develop age-appropriaty. The Child Development Centers should be do the Document and report performance, inform to operate all parties, should establish network to coordinate the Child Development Centers and various levels.

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ช
สารบัญ		ซ
สารบัญตาราง		ฎ
สารบัญภาพ		ต
บทที่		1
1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
	1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	4
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
	1.6 ขอบเขตของการวิจัย	5
	1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	8
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	12
	2.3 การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย	14
	2.4 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	19
	2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	71
	2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	72
3	วิธีการดำเนินงานวิจัย	77
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
	3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	78
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	3.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	79
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	81
	3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	82
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
	4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	84
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
	5.1 สรุปผลการวิจัย	116
	5.2 อภิปรายผล	120
	5.3 ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม		129
ภาคผนวก		131
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	132
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูล	136
	ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) แบบสอบถาม	138
	ภาคผนวก ง สรุปค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	141
	ภาคผนวก จ แบบสอบถามในการวิจัย	144
ประวัติย่อของผู้วิจัย		152

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	21
2.2	ตัวอย่างกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ปกครอง และทุกภาคส่วน	64
2.3	แสดงข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	71
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
3.2	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	78
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ	84
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา	85
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่ง	85
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน	86
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	87
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร	88
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	89
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 91

4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 92

4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ 93

4.12 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ 93

4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ 94

4.14 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ 94

4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ 94

4.16 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ 95

4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามเพศ 95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.18 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามเพศ 96

4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามเพศ 96

4.20 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามเพศ 96

4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามเพศ 97

4.22 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามเพศ 97

4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามเพศ 98

4.24 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามเพศ 98

4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา 99

4.26 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา 99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา 100

4.28 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา 100

4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา 101

4.30 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา 101

4.31 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามระดับการศึกษา 102

4.32 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามระดับการศึกษา 102

4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา 103

4.34 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา 103

4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา 104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.36 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามระดับการศึกษา 104
4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามระดับการศึกษา 105
4.38 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษา 105
4.39 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษา 106
4.40 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามตำแหน่ง 106
4.41 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามตำแหน่ง 107
4.42 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง 107
4.43 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง 107
4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง 108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง 109

4.46 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง 109

4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามตำแหน่ง 110

4.48 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามตำแหน่ง 110

4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่ง 111

4.50 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่ง 111

4.51 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน จำแนกตามตำแหน่ง 112

4.52 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน จำแนกตามตำแหน่ง 112

4.53 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน จำแนกตามตำแหน่ง 113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

4.54 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง 113

4.55 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง 114

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	4
2.1	แสดงรูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	20
2.2	แสดงโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	22
2.3	แสดงแนวทางการพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.)	23
2.4	แสดงการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	45
2.5	แสดงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในสังคม	65
2.6	แสดงโครงสร้างและเครือข่ายการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	68
2.7	แสดงรูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย	69

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาชาติ" จากคำนิยามดังกล่าวการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและอนาคตของชาติอย่างยิ่ง เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างคนออกสู่สังคม โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีโดยเฉพาะเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านให้มีความพร้อมทั้งทางร่างการ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาธร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กได้พัฒนาสู่ความเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเปิดโอกาสให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมจัดการศึกษาจึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาของรัฐ การจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมของร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550, หน้า 98)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่เดิมมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา กรมประชาสงเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมอนามัย ซึ่งมีจุดประสงค์ในการก่อตั้งแตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้วเพื่อเป็นสถานที่สำหรับดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ให้ได้รับการเตรียมความพร้อมมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้ดูแลลูกในช่วงเวลากลางวัน (กรมอนามัย,2559,หน้า 2) ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้ตามมาตรฐาน มีรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ฯโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งมีจำนวน 4 – 7 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู อย่างน้อยด้านละ 1 คน ซึ่งประกอบด้วย นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธาน และมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น

เลขานุการ สำหรับงบประมาณในการบริหารจัดการนั้นได้รับการสนับสนุนจัดสรรจากภาครัฐส่วนหนึ่ง สำหรับค่าใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนครูผู้ดูแลเด็ก ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าวัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ และอีกส่วนหนึ่งเป็นงบประมาณที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง เพื่อสนับสนุนให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับการศึกษาแห่งชาติ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น,ม.ป.ป.,หน้า 1 – 7)

นอกจากนี้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต จึงได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเดิมประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ทั้งนี้ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2553 โดยปรับปรุงออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 2) ส่งผลให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตามที่กำหนด เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกรอง ซึ่งนับเป็นโอกาสของเด็กในท้องถิ่น ที่จะได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกันกับเด็กในเมือง การจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และศักยภาพคนในท้องถิ่น ให้มีลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม และประเทศชาติตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น (สำนักปฏิรูปการศึกษา, 2545,หน้า 3 – 4) ภารกิจการจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยเฉพาะการบริหารจัดการศึกษา เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมให้เป็นมาตรฐานไปในแนวทางเดียวกัน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังคงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและมีการพัฒนาผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหาร พนักงาน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ได้พยายามปฏิบัติภารกิจด้านการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพของตนเอง ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ภารกิจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งยังไม่มีความพร้อมไม่แตกต่างกันมากนัก สภาพปัญหาที่พบยังเป็นปัญหาด้านโครงสร้างองค์กรปัญหา ด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของผู้บริหาร (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2549,หน้า 65 – 70) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบัน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาหลายด้าน เช่น ขาดการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร งบประมาณไม่เพียงพอ (เยาวพา เตชะคุปต์, 2549,หน้า 31 – 32) ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน องค์กรกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่ความ

รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น

เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 ศูนย์ประกอบด้วย 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเมย 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสวนโคก 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกล่าม 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดอัมพปาริการาม 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกศรี 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสีถาน 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโนนเมือง 8) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านแวง, ซึ่งการบริหารจัดการภายในศูนย์ยังพบสภาพปัญหาทั้งทางด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของผู้บริหาร ขาดการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ไม่ให้ความสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร ทำให้การดำเนินงานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ค่อยมีคุณภาพ และไม่ได้ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้เด็กเล็กที่ส่งเข้ามาจัดประสบการณ์ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้ตามมาตรฐานเท่าที่ควร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 ศูนย์ ผ่านแนวคิดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่ามีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปี พ.ศ. 2553 ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ และดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

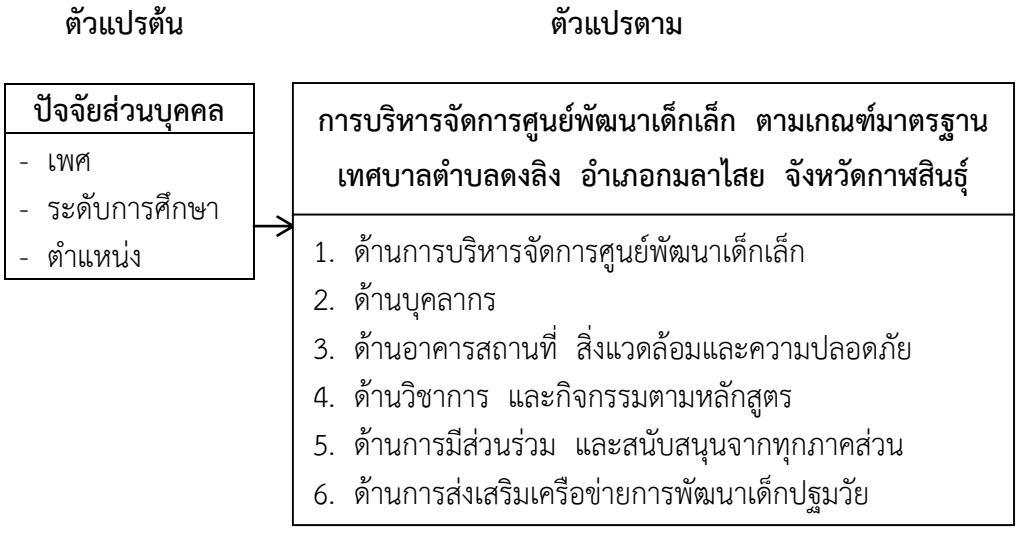
1.3.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1.3.2 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1.3.3 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เลือกมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2553 จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 2) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ต่อไป

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 8 ศูนย์ จำนวน 120 คน (เทศบัญญัติเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, 2558, หน้า 58)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 92 คน

1.6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปี พ.ศ. 2553 จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2) ด้านบุคลากร
3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 ศูนย์ ได้แก่ (เทศบัญญัติเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, 2558, หน้า 58)

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเมย
2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสวนโคก
3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกล่าม
4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดอัมพปาริการาม
5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกศรี
6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสีถาน
7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโนนเมือง
8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านแวง

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมาย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคลากรและทรัพยากรอื่น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ให้เด็กมีความพร้อม ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เด็กอายุระหว่าง 2 - 5 ปี ที่อยู่ในสังกัดของ เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2537 โดยในการวิจัยครั้งนี้ คือ เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็น หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิฐาน ที่แสดงออกมาให้บุคคลอื่นได้รับรู้ ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานของการแสดงออก อาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้

เกณฑ์มาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปี พ.ศ. 2553

ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปี พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย 6 มาตรฐาน คือ

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ข้อกำหนดในการบริหารงาน สั่งการ ควบคุม กำกับดูแล และจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามมาตรฐาน และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยบริบทงาน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

ด้านบุคลากร หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการสรรหาหรือจัดจ้างบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ฯ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสถานที่ตั้ง และจำนวนอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภายในและภายนอกอาคาร ให้เพียงพอและพื้นที่เหมาะสมในการใช้สอย มีแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล มีการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวันหลากหลาย และมีหลักการ มีโภชนาการที่มีประโยชน์ต่อร่างกายส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กตามพัฒนาการ

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดประชุมชี้แจง การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบ มีการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจความผูกพันที่ดีต่อกันการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ การระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ข้อกำหนดแนวทางวิธีพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยการร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

บุคลากร หมายถึง ผู้ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานและให้คำแนะนำในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดทั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบไปด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ครูผู้ดูแลเด็ก, คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร และดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยความเรียบร้อยเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กในศูนย์ฯ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก และประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม โดยจะต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างละไม่น้อยกว่า 1 คน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ2)เพศหญิง

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่งออก 3 ระดับ คือ 1)ต่ำกว่าปริญญาตรี 2)ปริญญาตรี 3)ปริญญาโทขึ้นไป

ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์นี้ มี 3 ตำแหน่ง คือ 1)หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2)ครูผู้ดูแลเด็ก 3)คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทที่ 2
เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหลักการ และทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งหัวข้อศึกษาตามลำดับ ดังนี้

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
2.3 การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย
2.4 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎีการบริหารมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทฤษฎีการบริหารในระยะเริ่มแรกมีลักษณะเป็นเพียงแนวคิดหรือข้อเสนอที่ไม่ชัดเจนถือว่าเป็นยุคบุกเบิกทางทฤษฎีรุ่นแรกต่อมาก็เริ่มการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารขึ้นมาอย่างมีหลักการเป็นยุคทัศนะดั่งเดิมและได้วิวัฒนาการสู่ยุคทัศนะเชิงพฤติกรรม ยุคทัศนะเชิงปริมาณ และยุคทัศนะร่วมสมัยในปัจจุบันดังที่ วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 40) ได้แบ่งทฤษฎีการบริหารไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริหารทัศนะดั่งเดิม แบ่งเป็น 3 ทฤษฎี คือ

1.1 ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่มุ่งหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน

1.2 ทฤษฎีการบริหารจัดการที่มุ่งกำหนดหลักการทางการบริหารไว้ และเชื่อว่าหากมีการฝึกอบรมจะสามารถเป็นนักบริหารที่มีความสามารถได้

1.3 ทฤษฎีการบริหารแบบราชการที่มุ่งเน้นความเป็นเหตุผลในองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กร

2. ทฤษฎีการบริหารทัศนะเชิงพฤติกรรม มีจุดเน้นอยู่ที่การศึกษาเพื่อความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร มีทัศนะต่อบุคลากรในหน่วยงานว่าไม่ได้ต้องการปัจจัยจูงใจด้านเศรษฐกิจหรือกายภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นมนุษย์สังคมที่ต้องการปัจจัยจูงใจด้านสังคมด้วยทัศนะดังกล่าวนำไปสู่ความเคลื่อนไหวเชิงมนุษยสัมพันธ์และตระหนักถึงความจำเป็นของการบริหารว่าควรมีทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์เพิ่มขึ้นด้วย แต่ทฤษฎีต่าง ๆ เช่นทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Growth Motivtion) นั้น ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยใช้การวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์เพื่อสร้างทฤษฎีเฉพาะองค์กร

3. ทฤษฎีการบริหารเชิงปริมาณ มีจุดเน้นอยู่ที่ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ สถิติ และข้อมูลสารสนเทศเพื่อประกอบใช้ในการตัดสินใจในการบริหารที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 3 หลักการดังนี้

3.1 หลักการบริหารศาสตร์หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพจากการใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์และวิธีทางสถิติประกอบ

3.2 หลักการบริหารเชิงปฏิบัติการ มุ่งจัดการเรื่องการผลิตและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

3.3 หลักการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ซึ่งมุ่งออกแบบสารสนเทศและการนำไปใช้โดยสร้างระบบฐานข้อมูลที่อาศัยคอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐาน

4. ทฤษฎีการบริหารทัศนะร่วมสมัย ประกอบด้วย 2 หลักการ ดังนี้

4.1 หลักการบริหารเชิงระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ปัจจัยป้อนออกและข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งในการบริหารนั้นผู้บริหารต้องคำนึงลักษณะต่าง ๆ ของความเป็นระบบเปิดมาใช้ให้เป็นประโยชน์

4.2 หลักการบริหารตามสถานการณ์ โดยมีความเชื่อว่าไม่มีการทำงานใดดีที่สุดสำหรับทุกสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะเชิงมโนทัศน์ค่อนข้างสูงเพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ทำให้สามารถในการตัดสินใจเลือกหลักการหรือวิธีการที่เหมาะสมได้

ศิริพงษ์ เศาภายน (2548, หน้า 22 – 23) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ (Bureaucratic Management)

ทฤษฎีนี้บางครั้งเรียกว่า ทฤษฎีองค์การแบบราชการเป็นทฤษฎีที่แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาและนักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมันเป็นผู้คิดตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเขามีความเชื่อว่าบุคคลทั้งหลายมีทั้งขี้เกียจและขยัน การที่ผู้บริหารจะให้กลุ่มบุคคลร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดีนั้น จะต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานแบบ “ระบบราชการ” จะต้องมีการจัดองค์การให้มีการลดหลั่นในการบังคับบัญชา มีเกณฑ์กำหนดการปฏิบัติงานมีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง และมีการเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานโดยหลักคุณวุฒิและยึดความสามารถเป็นสำคัญ แนวคิดของแมกซ์ เวเบอร์ จึงได้ก่อให้เกิดทฤษฎีองค์การแบบระบบราชการ หรือการบริหารแบบระบบราชการขึ้น ทฤษฎีนี้ประกอบด้วยหลัก 6 หลัก คือ

1.1 หลักกฎหมายและเหตุผล (Legal and Rational) ในการทำงานทุกอย่างต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับ และคำนึงถึงเหตุผลประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

1.2 หลักสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) มีการกำหนดตำแหน่งเรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำ เพื่อให้การบังคับบัญชาลดหลั่นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

1.3 หลักระบบคุณธรรม (Merit System) ถือว่าบุคคลในองค์การจะต้องมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในกลุ่มที่มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้แบบเดียวกัน เช่น การคัดเลือก การบรรจุการแต่งตั้งการเลื่อนขั้นตำแหน่ง โดยปลอดจากอิทธิพลทางการเมือง

1.4 หลักการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างมีแบบแผน (Formal) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน

1.5 หลักการฝึกอบรม (Training) ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เขาได้รับความรู้ แนวคิด เทคนิคในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ

1.6 หลักการไม่ยึดหลักบุคคล (Impersonal) การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนในเรื่องเดียวกันหรือเหมือนกัน ไม่ควรเห็นแก่หน้าหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ที่ใครจะได้รับ

โดยถือการปฏิบัติตามเอกสารหรือระเบียบแบบแผนเป็นสำคัญ เช่น การพิจารณาคดีความชอบ การโยกย้ายตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

2. ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

การบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เป็นการบริหารงานที่มีระบบ มีเหตุผล มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานไว้แน่นอน เลือกวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน และกำหนดเครื่องมือควบคุมในการทำงานไว้อย่างเหมาะสม เทย์เลอร์ (Taylor) วิศวกรชาวอเมริกัน เป็นผู้คิดค้นวิธีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1911 โดยเขามีความเชื่อว่า คนแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเพิ่มผลผลิตได้ โดยผู้บริหารจะต้องจัดแบ่งงาน แบ่งเวลา กำหนดหน้าที่ของแต่ละคนและสังเกตการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีระบบ เพื่อหาวิธีทำงานที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียวสำหรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตโดยใช้จ่ายน้อยแต่ได้ผลผลิตมากที่สุด วิธีการบริหารแบบของ เทย์เลอร์ จึงเป็นที่นิยมแพร่หลายจนเทย์เลอร์ได้รับสมญานามว่าบิดาการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ หลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดเทย์เลอร์มี 4 ประการ คือ

2.1 พัฒนาระบบให้เป็นระเบียบ

2.2 เลือกคนงานที่มีความรู้ความสามารถสูง

2.3 ฝึกอบรมให้คนงานอย่างถูกวิธี

2.4 จัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างดีระหว่างคนงานกับฝ่ายบริหาร

3. ทฤษฎีการบริหารจัดการ (Administrative Management)

ฟาโยล์ (Fayol) นักบริหารนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ได้คิดทฤษฎีการบริหารการจัดการขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1916 โดยเน้นถึงเกณฑ์การบริหารที่เป็นสากลอันจะนำไปใช้กับการบริหารทุกอย่างได้อย่างกว้างขวาง เริ่มแรกเขาได้ตีความหมายของการบริหารว่ามีส่วนประกอบของปัจจัย 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน หลังจากนั้นจึงได้เสนอหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารไว้ 14 ประการ คือ

3.1 จัดแบ่งงานตามความชำนาญอย่างมีสัดส่วน

3.2 กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

3.3 ต้องมีวินัย เพื่อเป็นหลักในการทำงานให้ราบรื่น

3.4 ต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ว่าใครเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้ออกคำสั่ง

3.5 ให้มีเอกภาพในการอำนวยการ เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์

3.6 ให้ปฏิบัติยึดผลประโยชน์ส่วนตนรองจากประโยชน์ส่วนรวม

3.7 ให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รับค่าตอบแทน

3.8 ให้มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

3.9 จัดให้มีสายการบังคับบัญชา

3.10 ให้มีระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดเพื่อให้งานอยู่ในกรอบ

3.11 ให้มีความเสมอภาคในการจัดหน่วยงาน

3.12 ผู้บริหารต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

3.13 ผู้บริหารต้องมีความคิดริเริ่มในการทำงาน

3.14 ผู้บริหารต้องรู้จักสร้างทีมงาน

หลักการทฤษฎีนี้คล้ายคลึงกับหลักการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ คือเน้นถึงวิธีการทำงานที่ดีที่สุด และเอาใจใส่ในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ต่างกันตรงที่การบริหารงานแบบการบริหารจัดการเน้นการทำงานของผู้บังคับบัญชา ส่วนการบริหารแบบวิทยาศาสตร์เน้นที่การทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าผู้บริหารนำเอาทฤษฎีทั้งสองประเภทมาใช้ควบคู่กัน โดยเน้นการทำงานทั้งของผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาจะช่วยให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

4. ทฤษฎีการบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Management)

การบริหารงานตามหลักมนุษยสัมพันธ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การบริหารงานตามหลักพฤติกรรม ได้รับความสนใจอย่างจริงจังเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา บรรดานักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยา ได้ให้ความสนใจในการทำงานของคนงานในด้านต่าง ๆ และเชื่อว่าคนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานกว่าวิธีการจัดการเพราะคนมีชีวิตจิตใจเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ ต้องการขวัญและกำลังใจในการทำงาน การที่คนจะทำงานมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ นักทฤษฎีกลุ่มนี้จึงได้ศึกษาเรื่องคนมากกว่าการจัดการ การบริหารตามหลักมนุษยสัมพันธ์ได้รับการยกย่องอย่างมาก และเป็นต้นกำเนิดของทฤษฎีนี้ ชื่อว่า “การศึกษาฮอธอร์น (Hawthorn Plant) ผู้ทำการศึกษาคือ เอลตัน เมโย (Elton Mayo) ใกล้เมืองชิคาโกประเทศสหรัฐอเมริกา การศึกษาทดลองครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การศึกษาสภาพการทำงาน การสัมภาษณ์ และการสังเกต แต่การศึกษาที่เกิดประโยชน์มาก ได้แก่ การศึกษาสภาพการทำงานเพราะทำให้ทราบความจริงเกี่ยวกับคนงาน 5 ประการ คือ

4.1 คนเป็นสิ่งมีชีวิต มีจิตใจ และต้องการขวัญกำลังใจในการทำงาน

4.2 ปริมาณการทำงานของคน มิได้ขึ้นอยู่กับสภาพทางกายเพียงอย่างเดียวแต่ยังขึ้นอยู่กับความสามารถทางสังคมด้วย

4.3 รางวัลทางจิตใจมีผลกระตุ้นในการทำงานและให้ความสุขในการทำงานมากกว่ารางวัลทางเศรษฐทรัพย์ โดยเฉพาะพนักงานชั้นสูง

4.4 การแบ่งการทำงานตามลักษณะเฉพาะ มิใช่ว่าจะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเสมอไป

4.5 คนงานจะไม่มีปฏิกิริยาสนองตอบเป็นส่วนบุคคล หากแต่จะสนองตอบในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

หลังจากที่ได้ค้นพบครั้งนี้แล้ว ได้เกิดการค้นคว้าหาหลักการบริหารตามหลักมนุษยสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง สรุปเป็นหลักการทั่วไปได้ ดังนี้

1. บุคคลไม่ใช่เครื่องจักร แต่มีความต้องการ มีความคิดและมีความรู้สึกต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ และศึกษาทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาด้วย

2. ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์แล้วจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

3. การจัดโครงสร้างของหน่วยงานไม่เข้มงวด เพราะต้องการความรวดเร็วและถูกต้อง

4. การบริหารยึดหลักการบริหารเป็นคณะ

5. การทำงานให้เน้นหาวิธีการทำงานเพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจ ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานของบุคคลขึ้น เช่น ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

6. การบริหารงานจำเป็นต้องแสวงหาความชำนาญพิเศษทุกรูปแบบจึงจำเป็นต้องจัดองค์การเป็นแบบเปิดเพื่อขอรับข่าวสารและขอใช้ข่าวสารนั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

7. องค์การนอกแบบ เป็นองค์การที่มีบทบาทสำคัญในการประสานและริเริ่มงาน

8. ความพึงพอใจในการทำงานของคน จะนำไปสู่ผลงาน

9. วัฒนธรรมในองค์การจะเป็นสิ่งผลักดันให้องค์กรเจริญหรือเสื่อมได้

10. องค์กรเป็นสิ่งมีชีวิตและเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

จากทฤษฎีการบริหาร ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทฤษฎีทางการบริหารในระยะเริ่มแรกยังมีลักษณะเป็นเพียงแนวความคิดหรือข้อเสนอแนะที่ยังไม่มีความชัดเจน ต่อมาได้มีการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารขึ้นอย่างมีหลักการในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการในองค์การ จึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานและการบริหารคนเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี คนเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งของการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นหลักการที่องค์กรต่าง ๆ ต้องถือปฏิบัติ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งองค์กรควรใช้หลักการหรือแนวคิดการบริหารจัดการตามที่มีบุคคลได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานนั้น ให้บรรลุถึงความสำเร็จหรือตามเป้าหมายที่บุคคลเหล่านั้นต้องการ ความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ย่อมอาศัยกระบวนการในการบริหารงาน ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญหลายหลักการด้วยกัน คือ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) (ประชุม รอดประเสริฐ, 2546, หน้า 48 – 49) และได้ให้รายละเอียดไว้ ดังนี้

การวางแผน หมายถึง การดำเนินการในการรวบรวมแนวความคิด และข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการจัดทำหรือร่างโครงการขึ้น และใช้กรอบร่างโครงการนี้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานในลักษณะที่ว่าจะทำอย่างไร ทำไปทำไม เกี่ยวข้องผู้ใด จะต้องจัดทำสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นอย่างไร จึงจะทำให้การดำเนินงาน หรือการบริหารโครงการเป็นไปด้วยดี และบรรลุเป้าหมายโครงการ

การจัดหน่วยงาน หมายถึง การจัดรูปแบบในการบริหารโครงการรวมทั้งการจัดคนเข้ากับงานด้วย โดยจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่รับผิดชอบอะไร ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนเท่าใด เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ควรมีอะไรบ้าง การจัดหน่วยงานเป็นขั้นตอนที่แสดงขอบข่ายงานระยะเวลาที่ต้องการทำ การประสานงานกับหน่วยงานอื่น และกลไกลในการปฏิบัติงานที่จะนำไปซึ่งประสิทธิภาพของงานหรือโครงการจัดหน่วยงานเพื่อการบริหารโครงการนั้นมีลักษณะคล้ายกับการจัดองค์การโดยทั่วไป คือ อาจจัดเป็นแบบแบ่งมีสายบังคับบัญชาเพียงสายเดียว หรือเป็นแบบสายบังคับบัญชา และสายงานที่ปรึกษา หรือเป็นแบบอิสระทางวิชาการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดและขนาดของโครงการ เช่น การเป็นโครงการที่มีขนาดเล็กระยะเวลาใน

การดำเนินงานสั้น อาจใช้การจัดหน่วยงานแบบมีสายบังคับบัญชาเพียงสายเดียวจะเหมาะสมกว่า เพราะมีคนไม่มาก และลักษณะของงานไม่ซับซ้อน เป็นต้น แต่ถ้าเป็นโครงการอบรมทางวิชาการ น่าจะจัดหน่วยงานแบบอิสระทางวิชาการให้เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้และผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นทางวิชาการ และเนื้อหาที่จะใช้ฝึกอบรมได้อย่างเสรี การจัดการหน่วยงานเพื่อการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้จัดแบ่งสายจะต้องคำนึงถึงหลายด้านด้วยกัน เช่น ขนาดของโครงการต่าง ๆ ประเภทของบุคคลที่เกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความสะดวกสบายในการดำเนินงานจะต้องมีบ้างพอสมควร รวมทั้งสถานที่ซึ่งจะต้องใช้เป็นที่ดำเนินโครงการด้วย

การอำนวยการ หมายถึง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการให้บุคคล กลุ่มคน และหน่วยงานทราบว่ามีขอบเขตในการปฏิบัติภารกิจมากน้อยเพียงใดมีกิจกรรมใดบ้างที่จะต้องทำ และอยู่ภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาของผู้ใดหรือหน่วยงานใด หากมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือมีเรื่องที่ต้องการแก้ปัญหา และตัดสินใจบุคคลใดหรือหน่วยงานใดเป็นผู้กระทำหน้าที่นั้น นอกเหนือจากนี้การอำนวยการยังครอบคลุมไปถึงการกำหนดรายละเอียด และการอนุมัติเบิกจ่ายทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ในการปฏิบัติโครงการ ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การอำนวยการเป็นกระบวนการเน้นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อการบริหารโครงการเป็นสำคัญ

การควบคุม หมายถึง การตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการแต่ละกิจกรรมควรหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ความสำเร็จของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและนอกเหนือจากนี้การควบคุมยังรวมไปถึงการจัดทำรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ และเป็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการไปในตัวด้วย

บุญช่วย ศริเกษ (2540, หน้า 3 – 4) กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องอาศัยทั้งอำนาจ หน้าที่ ภาวะผู้นำ ทักษะทางการบริหารและความรู้ทางการบริหาร

พีรสิทธิ์ คำนวรศิลป์ (2543, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วง หรือสำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่นเป็นผู้นำ

วิเชียร วิทยอุดม (2550, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหาร คือ การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรอันเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือร่วมใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์การตั้งเป้าหมายไว้

ฟีเซีย (Fesier) และ เคทล์ (อ้างถึงใน สมาน นาคทัด,2553, หน้า 11) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นการจัดการให้เกิดความสำเร็จ และเห็นว่าการบริหารเป็นการระดมให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้เป็นผลสำเร็จ

ฮอตสัน (Hodgson อ้างใน สมาน นาคทัด, 2553, หน้า 11) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกิจกรรมชนิดหนึ่งที่พบในการทำงานทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรทางธุรกิจที่ทำสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการจะได้รับผลมากน้อยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่ร่วมกันทำให้

บรรลุจุดมุ่งหมาย หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่าการบริหารหมายถึงการที่องค์การใช้คนและวัสดุในการไปให้ถึงความต้องการที่กำหนดไว้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546,หน้า 1) กล่าวว่าการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรโดยอาศัย “หน้าที่ทางกการบริหาร” ที่สำคัญคือ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การคิด (Leading) และการควบคุม (Controlling)

จึงสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม จึงพูดได้ว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหารไปใช้ได้อย่างมีศิลปะ นั่นเอง

2.3 การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยนับว่าเป็นการจัดการศึกษารากฐานของชีวิต การเตรียมเด็กให้มีความพร้อมและพัฒนาตามวัยและมีศักยภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับทราบและดำเนินการ เด็กวัยนี้เป็นช่วงที่สมองมีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ การบริหารการศึกษาปฐมวัย ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 การบริหารการศึกษาปฐมวัย

คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545,หน้า 5 – 12) ได้กำหนดแนวทางการบริหารการศึกษาปฐมวัย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1) ด้านบุคลากร บุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ บุคลากรที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารครูผู้สอน ซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้

(1) ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความกระตือรือร้นมุ่งมั่นในการทำงาน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และมีวิสัยทัศน์ในด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

(2) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีวุฒิการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์การสอนศึกษาปฐมวัยมีสุขภาพแข็งแรงและสุขภาพจิตดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ และควรเป็นเพศหญิง และมีบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก มีความเมตตา รักและเอื้ออาทรต่อเด็ก

2) ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการจัดอาคารสถานที่เพื่อให้เป็นห้องเรียน ห้องประกอบกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อความเหมาะสม ดังนี้

(1) อาคารเรียน ต้องเป็นอาคารมาตรฐานสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเป็นอาคารชั้นเดียว พร้อมทั้งมีมาตรการป้องกันอัคคีภัย และความปลอดภัยอื่น ๆ เช่น การปีนป่ายหน้าต่าง ระเบียง

(2) ห้องเรียน แต่ละห้องควรมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 48 ตารางวาเมตร มีน้ำต่างพอเพียง ควรมีห้องส้วมอย่างน้อย จำนวน 1 ที่ อ่างล้างมือ จำนวน 1 ที่

(3) ห้องประกอบ มีความจำเป็นในการจัดกิจกรรม และรักษาสุขภาพของเด็ก เช่น ห้องพยาบาล ห้องรับประทานอาหาร ห้องนอน ห้องส้วม อ่างล้างมือ

(4) สนามเด็กเล่น มีบริเวณเล่นที่ปลอดภัย มีไม้ดอกไม้ประดับ และมีต้นไม้ร่มเงาพอเหมาะกับบริเวณที่จะได้รับแสงแดด ควรมีเครื่องเล่นที่มีขนาดเหมาะสมกับวัยและเป็นเครื่องเล่นที่มีประโยชน์ ช่วยเสริมพัฒนาการ เช่น จักรยานสามล้อ ลูกบอล มีสื่ออุปกรณ์อื่น ๆ ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ เช่น ที่เล่นน้ำ ที่เล่นกระบะทราย

3) การจัดสภาพแวดล้อม มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และปรับตัวอยู่ในสังคมตามการจัดการศึกษาในโรงเรียนอย่างมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนควรพิจารณาในเรื่อง ต่อไปนี้

(1) การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้คล้ายคลึงกับบ้านมากที่สุด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก สะอาด ปลอดภัย มีการจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนา มุมประสบการณ์อย่างน้อย 5 มุม เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมธรรมชาติ มุมศิลปะ นอกจากนั้นควรจัดโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนอนและที่เก็บให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก

(2) การจัดสภาพนอกห้องเรียน เป็นการจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนให้กับเด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัย เช่น สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นต่าง ๆ ไม้ดอกไม้ประดับ สวนหย่อมและบริเวณร่มรื่น

4) ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย เพราะเป็นการส่งเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก สถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในการเลือกและจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

(1) การเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์ ควรเป็นสิ่งที่หาง่ายในท้องถิ่นและเหมาะสมในการใช้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก แข็งแรง ทนทาน ปลอดภัยดึงดูดความสนใจของเด็ก

(2) การจัดหาสื่อ วัสดุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องจัดหาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเอื้อต่อการจัดห้องเรียน เพื่อศึกษาอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาทุกด้าน เช่น ชั้นวาง กระจกเงา เครื่องนอน เครื่องใช้ประจำตัว อุปกรณ์ทำความสะอาด ป้ายนิเทศ โต๊ะเก้าอี้สำหรับเด็ก ที่เก็บผลงานและที่เก็บเครื่องใช้ประจำตัว

2.3.2 แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย

กองการศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 3 - 7) ได้ทำการศึกษา และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ 4 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงใน เชิง

ปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน ในช่วงชีวิตปฐมวัยเด็กแต่ละคนจะเติบโต และมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยและวุฒิภาวะเมื่อกล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 5 ขวบ พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่า เด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเองทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้รอบ ๆ ตนเอง

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือความสามารถของเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดในการให้ความสำคัญกับความสามารถตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวันการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็น ผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่น และปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปตามศักยภาพที่มีอยู่ นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของ เด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ขณะเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด แสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้ความเป็นอยู่

ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัว และชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภาคภูมิใจในสังคม วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

แนวคิดพื้นฐานดังกล่าวในการจัดการศึกษาปฐมวัยครูผู้ดูแลเด็กต้องศึกษาหลักการของหลักสูตร ให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่ให้กับการจัดการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสเพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดี และคนเก่ง ของสังคมสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนาสภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก การเรียนรู้ การเล่น วัฒนธรรมและสังคม โดยมีครูผู้ดูแลเด็กเล็กเป็นผู้นำหลักการมาใช้ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตามศักยภาพของแต่ละคน

2.3.3 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ขวบ นั้นเป็นหลักการที่คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาการอย่างสมดุล และเต็มศักยภาพ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาครอบคลุมเด็กทุกประเภท ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนการจัดการศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตสังคม วัฒนธรรม ตามความเป็นจริงของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เด็กทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม

โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา นำแนวทางดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ (เยาวพา เตชะคุปต์, 2542, หน้า 72 – 74)

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากความต้องการและความสามารถ ตลอดจนวัย ประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นตัวเด็กเป็นสำคัญและมุ่งพัฒนาเด็กทุกด้าน แบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และการสร้างเสริมประสบการณ์ใหม่ที่มีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสเด็กทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนาตามศักยภาพ รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก ตลอดจนพัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ควรอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก ทั้งภายในและภายนอก บ้านหรือห้องเรียน (สำหรับเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย) พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศถ่ายเท ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกบ้าน หรือห้องเรียน จึงเป็นเสมือนสังคมย่อยหนึ่งที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้ และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ตามความต้องการของเด็กโดยที่พ่อแม่หรือ ผู้เลี้ยงดูเด็กและเด็กมีส่วนที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งนี้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของเด็กแต่ละคนที่ตนเองดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผนการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรรู้จักพัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธีและปรับปรุงการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะกับเด็กในแต่ละช่วงวัย

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนหรือการส่งเสริมการเรียนรู้ ในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นจากความสนใจและโอกาสในการลงมือกระทำจริงในวิถีชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก จะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่

หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องสังเกตและประเมิน ทั้งการอบรมเลี้ยงดูของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าเป็นไปตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็ก จากข้อมูลเชิงบรรยายจากการรวบรวมผลงานของเด็กจากพฤติกรรมการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง จากข้อมูลครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรม ชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว กับผู้เลี้ยงดูเด็กเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้เลี้ยงดูเด็กจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองด้วยกันเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้หมายความให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดหลักสูตรที่มุ่งพฤติกรรมการเรียนรู้อันจะเกิดขึ้นหลังจากเด็กได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ผู้ดูแลเด็กจะต้องพัฒนาปรับปรุงเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรม จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และบูรราการกิจกรรมสอดคล้องกับการพัฒนาของเด็กตามวัยประสบการณ์ผ่านการเล่น พร้อมเฝ้าสังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการตลอดเวลา เน้นคุณภาพชีวิตเพื่อให้มีร่างกายสมบูรณ์ สุขภาพจิตดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม บุคลากรผู้ดูแลเด็กต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองตลอดเวลา พ่อ แม่ ผู้ปกครองทุกคนมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันตามแนวคิดของแต่ละครอบครัว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน

2.4 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 – 5 ปี ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท ได้แก่ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 12)

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับ

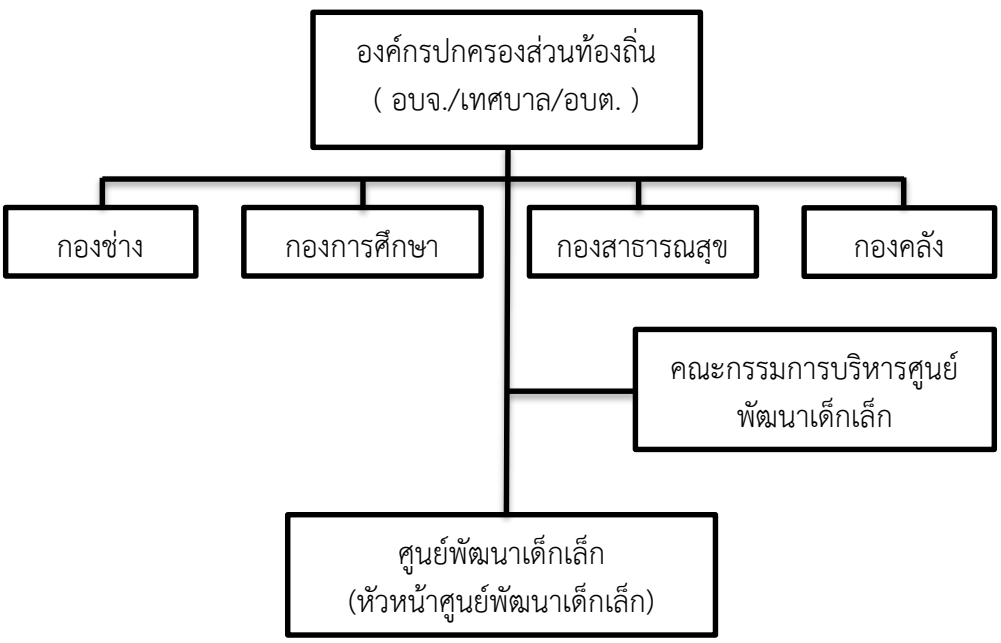
การถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐาน และคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของชุมชนในท้องถิ่น โดยมีแนวทางในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังต่อไปนี้

แนวทางการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ขั้นตอนที่ 1 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดเวทีประชาคม สำรวจความต้องการของประชาชน ข้อมูลเด็กในเขตปกครองท้องถิ่นว่ามีจำนวนเท่าไร ความร่วมมือของชุมชน หรือความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ในเรื่องใดบ้าง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 พิจารณารูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหลากหลายในด้านศักยภาพ ด้านทรัพยากรและเศรษฐกิจ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกหรือปรับใช้ตามความเหมาะสมตามสภาพการบริหารจัดการของแต่ละพื้นที่ ดังแสดงในภาพที่ 2.1 รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.,ม.ป.ป. หน้า 10)

ภาพที่ 2.1 ปรับปรุงจากรูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากภาพที่ 2.1 อธิบายได้ว่า รูปแบบดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดตั้งและรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดหาหรือจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และดำเนินการเลือกตั้งหรือจัดตั้งให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำแผนงานและจัดทำญัตติ เพื่อขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น นำโครงการการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระบุลงในแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากนั้นรายงานการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มอบให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้บริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วยงาน ดังนี้ งานด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานด้านบุคลากร งานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย งานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร งานด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน งานด้านกรส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านธุรการ โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 68)

2.1.2 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ปัจจุบันได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับการถ่ายโอนซึ่งเดิมอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาดำเนินงานในทุกด้าน ซึ่งประกอบด้วย 8 ศูนย์ดังตารางที่ 2.1 (แผนปฏิบัติการประจำปี 2558 กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, 2558, หน้า 35)

ตารางที่ 2.1 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเมย	วัดบ้านเมย
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสวนโคก	วัดบ้านสวนโคก
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกล่าม	วัดบ้านโคกล่าม
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดอัมพปาริการามดอนหวาย	วัดอัมพปาริการามดอนหวาย
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกศรี	วัดบ้านโคกศรี
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสีถาน	วัดบ้านสีถาน
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโนนเมือง	วัดบ้านโนนเมือง
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านแวง	วัดบ้านแวง

โครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีลักษณะโครงสร้าง ดังภาพที่ 2.2 (แผนปฏิบัติการประจำปี 2558 กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, 2558, หน้า 40)

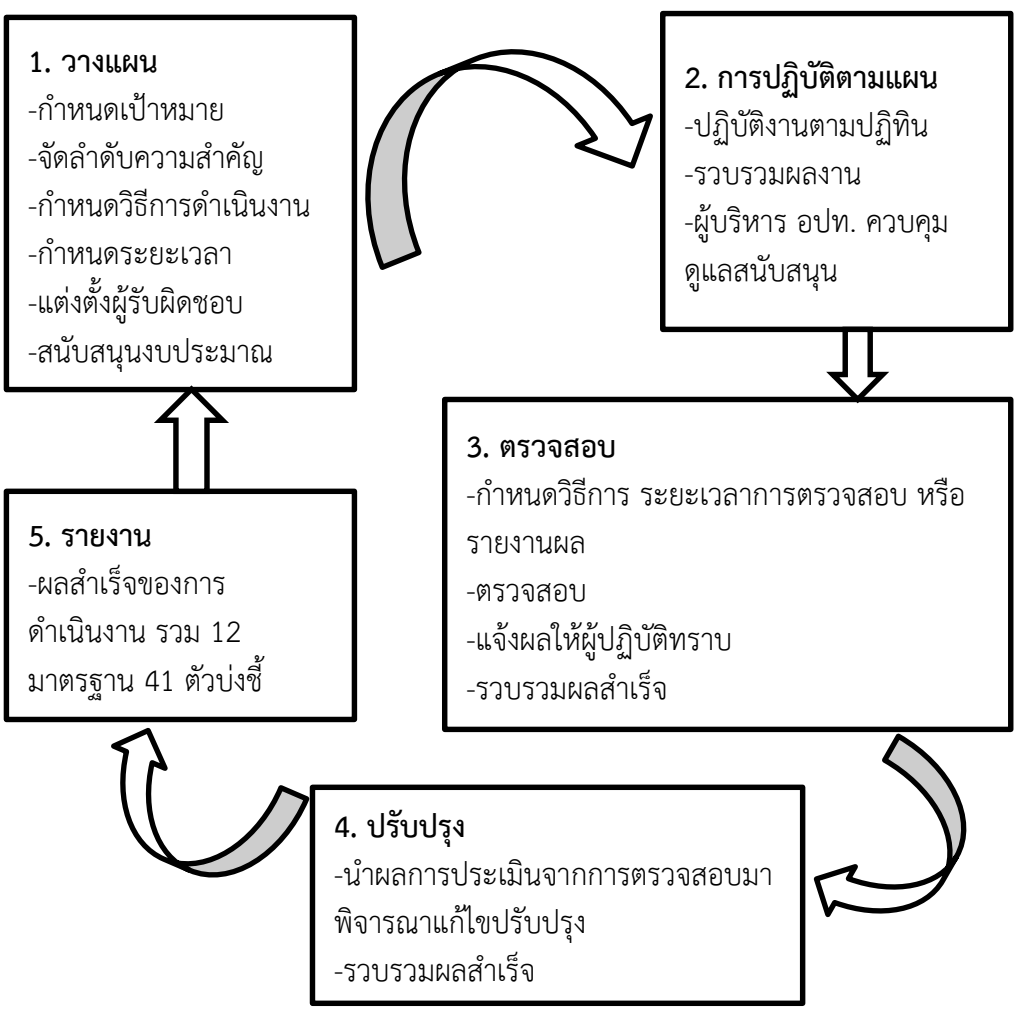

ภาพที่ 2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากภาพที่ 2.2 อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามหน้าที่ขอบข่ายการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวข้างต้นสามารถปฏิบัติได้เฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อมด้านบุคลากรเท่านั้น

2.3.1 แนวทางการพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป., หน้า 1-3) ได้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) และเกณฑ์การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน จำนวน 12 มาตรฐาน 41 ตังบ่งชี้ เพื่อให้การการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) และตัวบ่งชี้ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นจึงกำหนดแนวทางการพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และ อบต.) ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากภาพที่ 2.3 อธิบายได้ว่า การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขั้นตอนรายละเอียด ดังนี้

1. วางแผนดำเนินการโดยกำหนดเป้าหมายวิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาผู้รับผิดชอบและงบประมาณ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินการแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ (ให้กำหนดเป้าหมายไม่น้อยกว่าตัวบ่งชี้กำหนดแต่ละตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน)

1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายแต่ละมาตรฐานว่าจะดำเนินการตามเป้าหมายอย่างใดก่อน – หลัง หรือดำเนินการควบคู่กันไป

1.3 กำหนดวิธีการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ข้อ 1.2 ซึ่งอาจจะทำเป็นปฏิทินปฏิบัติงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดวิธีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกำหนด

1.4 กำหนดระยะเวลาดำเนินการ

1.5 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบในการติดตาม อาจแบ่งความรับผิดชอบเป็นรายมาตรฐานหรือแต่ละตัวบ่งชี้

1.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามความเหมาะสม

2. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2.1 ปฏิบัติงานตามแผนปฏิทิน วิธีการที่กำหนด

2.2 รวบรวมผลงานที่ปฏิบัติเพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ผู้บริหาร อปท. ควบคุมดูแลและสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิทินตามโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด

3. การตรวจสอบ

3.1 กำหนดให้มีการตรวจสอบหรือการรายงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบว่าผู้รับผิดชอบแต่ละคนแต่ละคณะได้ปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ จะต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร โดยกำหนดเป็นตารางนิเทศ / ตรวจสอบ และแบบรายงานที่จะใช้

3.2 ตรวจสอบโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้ง

3.3 แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติทราบเพื่อแก้ไขหรือรวบรวมผลสำเร็จแต่ละมาตรฐาน

3.4 การปรับปรุงต้องนำผลการประเมิน จากการตรวจสอบตามข้อ 3 แต่ละมาตรฐาน มาพิจารณาหากมีข้อบกพร่องต้องรีบดำเนินการแก้ไข และพัฒนา ดังนี้

3.4.1 จัดทำแบบบันทึก การปรับปรุงแก้ไขจากคณะกรรมการตรวจสอบ

3.4.2 จัดทำแบบรายงาน เมื่อผ่านการปรับปรุงได้ตามเกณฑ์ และรวบรวมผลสำเร็จแต่ละมาตรฐาน

3.5 รายงานผล จัดรายงานผลสำเร็จของผลการประเมินตามมาตรฐานของการดำเนินงาน รวม 12 มาตรฐาน 41 บ่งชี้

จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่าแนวทางในการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีลักษณะเป็นไปตามหลักแนวคิดตามวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมิน (Check) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและทำให้ดีขึ้น (Action) เช่น การวางแผนพัฒนาสุขภาพเด็ก มีการดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และนำผลไปพัฒนาให้ดีขึ้น โดยมีการจัดทำเอกสารประกอบ มีบันทึกการประชุมสรุปผลและภาพถ่ายประกอบการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับบริการเกิดความมั่นใจได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ

2.3.2 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่เทศบาลได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้เทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อ ในระดับประถมศึกษา ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 7,520 แห่ง กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม) ดำเนินการในวัด/มัสยิด จำนวน 4,155 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ดำเนินการในโรงเรียนเรียกว่าการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ จำนวน 2,651 แห่ง รวมทั้งสิ้น 14,326 แห่ง

ส่วนราชการดังกล่าวต่างมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ก็มีโครงสร้างการบริหารงานและความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชนบริหารงานโดยคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง/ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิดบริหารงานโดย คณะกรรมการ บริหารศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาส/อิหม่าม เป็นประธาน และการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) บริหารงานโดยผู้บริหารโรงเรียน ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่งมาตรฐานออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

ปี พ.ศ.2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นใน ปี พ.ศ.2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์หรือ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐาน ออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากครูผู้ดูแลเด็กเพื่อปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากร และการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือก และแต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

1. การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.3 จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5 รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

2 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

2.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

2.2 นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

2.3 จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

2.4 รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

3 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษา และพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

3.1 ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษาเริ่มต้นปีการศึกษาใน วันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาใน วันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 16 พฤษภาคม วันปิดภาคเรียน วันที่ 11 ตุลาคม

3.1.2 ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียน วันที่1 เมษายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการถัดไป กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ตาม ข้อ

3.2 สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

การกำหนดระยะเวลาเรียนรู้ การเปิดและปิดภาคเรียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ

3.3 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่

3.3.1 อาหารกลางวัน

3.3.2 อาหารว่าง

3.3.3 เครื่องนอน

3.3.4 อาหารเสริม (นม)

3.3.5 วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์

3.3.6 การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

3.3.7 บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัย และหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

3.4 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.5 จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัยศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

3.6 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

3.7 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามข้อ 1.4.5 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก หรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการหลักสูตร

การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนาศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

3.4 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา
2) ผู้นำทางศาสนา
3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4) ผู้แทนชุมชน
5) ผู้แทนผู้ปกครอง
6) ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่งและให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) กำหนดแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการและแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็ก ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้จ่าย ดังนี้

ค่าอาหารเสริม (นม)

ค่าอาหารกลางวัน

ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร

เงินประกันสังคมของบุคลากร

ค่าวัสดุการศึกษา

ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล

ทุนการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาหารศึกษาปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการจัดหางบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษาและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี

จัดทำแผนจัดหาพัสดุ

ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ

จัดทำสมุดคุมงบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษา ไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการ

1) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้แทน เป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสมเป็นกรรมการ

2) แจ้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำรวจความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็กแต่ละวัย

3) ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

5) ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบ ดังต่อไปนี้

1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543

2) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การ เก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

3) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551

4) ระเบียบหนังสือสั่งการ ของกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล

กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดคณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ ประกอบด้วย

1) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน

2) ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ

3) หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

4) ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมเป็นคณะกรรมการได้ตามความเหมาะสม

หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.2/10297 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2547

2) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0809.5/ว 85 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2550

3) หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว 1469 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2551

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็ก เป็นไปตามสัดส่วน (ครู:นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดย จัดการศึกษาห้องละ 20 คน

สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไปตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็กเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท 0893.4/ ว 80 ลงวันที่ 10 มกราคม 2550 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ ว 846 ลงวันที่ 22 เมษายน 2551

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว 476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทนสิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทนการต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้างหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรก กล่าวคือ เมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้นหากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดีก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 การพัฒนาบุคลากร

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงานการนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์ และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท ดังนี้

4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

4.2 การบริหารจัดการ

4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติ ในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถานตามหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว 20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ดังนี้

4.2.1 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 1 ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 กรณีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 2 และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดทั้งในด้านการบริหารงานบุคลากร งบประมาณ และวิชาการ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้กล่าวถึงการบริหารงานโดยรวมในการกำหนดหลักเกณฑ์การทำงาน การย้าย / การรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การให้บริการการเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ กล่าวถึงคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียน การบริหารงานบุคลากร การสรรหาบุคลากรกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการต่าง ๆ การระเมินการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบต่าง ๆ

มาตรฐานด้านที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ ในการจัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็ก ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครู ส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตรา จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือก และแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก ในปัจจุบันมีสถานภาพเป็นพนักงานเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว โดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตาม มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือกรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือ ทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

1.1.2 ได้ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงาน และระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือก และแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2 วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกด้าน อย่างต่อเนื่อง

3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

4 จัดทำภาระงานของบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7. นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

8. จัดทำระบบประกันคุณภาพภายใน และรายงานประเมินตนเอง

9. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

2.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

2.1.2 ได้ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

2.2.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัย

3) ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

5) ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6) อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

7) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

9) จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

10) จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

11) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล

12) ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน

13) พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน

14) จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

15) จัดระบบธุรการในชั้นเรียน

16) รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

17) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงาน ส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

1) สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย

4.1 ธุรการ/การเงิน/พัสดุ

4.2 ผู้ประกอบอาหาร

4.3 ภารโรง

4.4 ยามรักษาความปลอดภัย

4.5 พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

1 ธุรการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 ทำหน้าที่ธุรการ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามระเบียบหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผู้ประกอบการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการ สำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้ สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

2.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 การทำความสะอาดรักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4 ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินบุคลากรและเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

2. สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครู

3. ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

4. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์ และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5. ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

6. กำกับดูแล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ

2. สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย/รวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

4. ควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. จัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณ ในการจัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม

7. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

8. จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นชอบและลงนาม

9. กำหนดแผนปฏิบัติการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

10. นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่ 2 ด้านบุคลากร ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ การกำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดคุณสมบัติของครูผู้ดูแลเด็ก, ครูผู้ช่วย, ภารโรง, บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหัวหน้าส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานด้านที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้นในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจการก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะอันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง

1.1.1 สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินควรหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติภัยตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม

1.1.2 ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย

1.1.3 พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

1.2 จำนวนชั้นของอาคาร

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นและความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.3 ทางเข้า-ออกตัวอาคาร

ทางเข้า-ออกจากตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติภัย หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

1.4 ประตู-หน้าต่าง

ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีมีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้องความสูงของขอบหน้าต่างควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตรนับจากพื้นและหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

1.5 บันได

ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกขั้นตอนมีลูกกรงและราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็กและระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร

ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรงบันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

1.6 พื้นที่ใช้สอยภายใน

พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอ เหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วน จากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่โดยมีแนวทาง ดังนี้

1.6.1 ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาดนำไปปัดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมีเฉพาะเด็กแต่ละคน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซัก หรือผึ่งแดดเพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวนในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

1.6.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้องต้องไม่ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ตู้ โต๊ะ เป็นระเบียบ และมีการยึดติดกับผนังหรือพื้นอย่างมั่นคง

1.6.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้บริเวณ ห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหารต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรงและใช้งานได้ดี

1.6.4 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมทั้งที่ล้างและเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

1) สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภคต้องมีการปกปิด

2) มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นควันรบกวน

3) มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้จาก มีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น

4) โต๊ะเตรียมปรุงอาหารต้องมีสภาพดีสะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

5) ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่าย หรือมีความคม

6) ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อ่างที่มีก๊อกน้ำหรือ ท่อระบายน้ำ ถ้าใช้กะละมังต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำได้ดีไม่เฉอะแฉะ

7) ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ายาล้างภาชนะ และน้าสะอาดอีก 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล

8) ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามเช็ด วางในตะแกรงโปร่ง สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

9) เขียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเขียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อัน และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

1.6.5 ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องภัณฑ์ที่จำเป็น และขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก ตลอดเวลากรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.6.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดระดับความสูง

1.6.7 ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจและมีส่วนสูงที่สามารถเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิง

1.6.8 ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้กิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหารหรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.6.9 การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง

ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้

แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

1) เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม

2) การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษต้องมีเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว

ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า-ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ

ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง หรือเสียงที่รบกวนมีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตาราง ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรือ อาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัด หรือในสวนสาธารณะ ในกรณีที่นำเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย และการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.2.4 ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และยังติดตั้งเครื่องดับเพลิง ติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม

3.1.5 จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูงสะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็กวัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องส้วมต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิด ได้ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติภัย ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัยและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

3.2.5 มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ

3.2.6 มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉิน ที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้กล่าวถึงการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่ว่าจะเป็นด้านที่ตั้งอาคาร จำนวนชั้นของอาคารเรียน ทางเข้า – ออก อาคาร ประตู ,หน้าต่าง บันได ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร การจัดสภาพแวดล้อมในอาคาร ภายนอกอาคาร สภาพแวดล้อม และมลภาวะพื้นที่เล่นกลางแจ้ง ระเบียง มาตรการด้านความปลอดภัยการติดตั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ การเตรียมพร้อมในการรับสถานการฉุกเฉินต่าง ๆ

มาตรฐานด้านที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา)

2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ

4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคมในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท

2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย

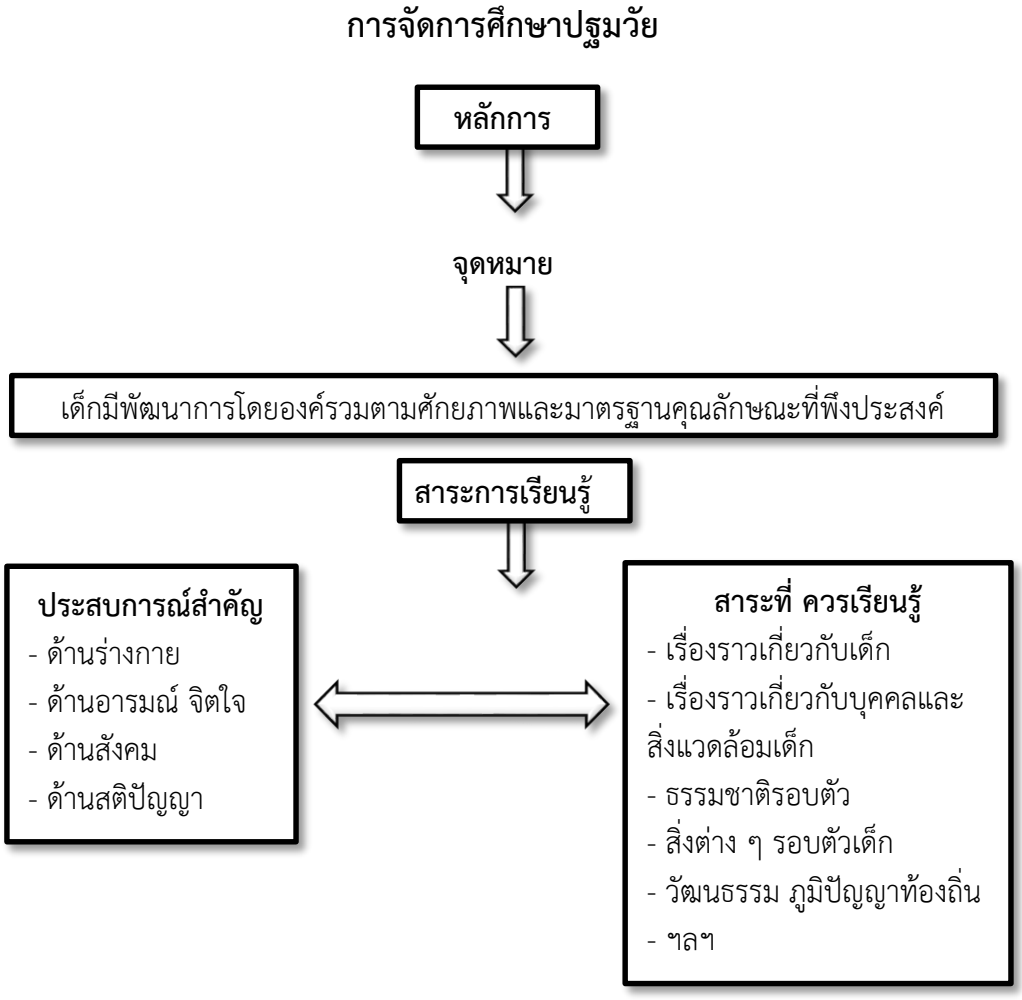
3.. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข

5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

1. การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัยมาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ดังแสดงตามภาพที่ 2.

ภาพที่ 2.4 การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2 ปี

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
3. มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน แสดงออกทางอารมณ์
4. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว
5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
6. ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
7. สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-5 ปี

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม
5. ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

3. คุณลักษณะตามวัย

3.1 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 2 ปี

3.1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที
- เดินถอยหลังได้
- เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว
- สลับเท้าขึ้นบันไดได้เมื่ออายุย่าง 3 ปี
- หยิบของชิ้นเล็ก ๆ ได้ แต่หลุดมือง่าย
- จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ

3.1.2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

- แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูด

- มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย
- มีความเป็นตัวของตัวเอง

3.1.3 พัฒนาการด้านสังคม

- เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น
- เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น
- พยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัว
- รู้จักขอและเริ่มรู้จักให้
- เริ่มรู้จักรอคอย มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

3.1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาที
- ชอบดูหนังสือภาพ
- ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง
- สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ
- เริ่มประโยคคำถาม อะไร
- สนใจสิ่งรอบตัว
- วางของซ้อนกันได้ 4-6 ชั้น

3.2 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 3 ปี

3.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปวงกลมตามแบบได้

3.2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

3.2.3 พัฒนาการด้านสังคม

- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- เล่นสมมติได้
- รู้จักรอคอย

3.2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
- บอกชื่อของตนเองได้
- ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
- สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ
- ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองและแสดงท่าทางเลียนแบบได้
- รู้จักใช้คำถาม อะไร
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ
- อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

3.3 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 4 ปี

3.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

3.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

- แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ชอบท้าทายผู้ใหญ่
- ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

3.3.3 พัฒนาการด้านสังคม

- แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
- เล่นร่วมกับคนอื่นได้
- รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
- แบ่งของให้คนอื่น
- เก็บของเล่นเข้าที่ได้

3.3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
- บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

3.4 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 5 ปี

3.4.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว และมั่นคง

3.4.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

- แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

3.4.3 พัฒนาการด้านสังคม

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- มีมารยาทในสังคมที่งดงามมีจิตอาสา

3.4.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นและสร้างสรรค์งานตามศักยภาพ

4. การจัดประสบการณ์

4.1 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4.1.1 หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

(1) เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย

(2) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร

(3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการและพัฒนาการของเด็ก

(4) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

(5) ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

(6) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

4.1.2 แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี ดังนี้

(1) ดูแลสุขภาพอนามัย และตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย และจิตใจของเด็ก

(2) สร้างบรรยากาศของความรักความอบอุ่นความไว้วางใจและความมั่นคงทางอารมณ์

(3) จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้เลือกลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

(4) เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย

(5) จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัยเหมาะสมกับเด็ก

(6) ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโต และพัฒนาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

(7) ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก

4.2 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4.2.1 หลักการจัดประสบการณ์

(1) จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

(2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบท ของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

(3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

(4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

(5) ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

4.2.2 แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

(1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และ ระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

(2) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

(3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ

(4) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้

(6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในบริบทของชุมชนนั้น ๆ

(7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

(8) จัดประสบการณ์ให้เด็กที่มีการวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดจากสภาพจริง

(9) นำชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์

(10) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคลใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

5. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน
3. ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์
4. ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล
6. ด้านการนิเทศการศึกษา
7. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
8. ด้านโภชนาการ
9. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่าง/โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียน)
10. ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ด้านหลักสูตร

หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 2 ระดับ

1. ระดับอายุ 2 ปี
2. ระดับอายุ 3-5 ปี

โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3. การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการ

ประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย (มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์)
2. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย
   2.1 สาระการเรียนรู้รายปี
   2.2 ระยะเวลาเรียน
3 การจัดประสบการณ์
4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
5 สื่อและแหล่งการเรียนรู้
6 การประเมินพัฒนาการเด็ก
7 การบริหารจัดการหลักสูตร
8 อื่น ๆ

2. ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ครูผู้สอน และเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

2.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

2.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและ ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการ และความสนใจของเด็ก

วัย 2 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 5 นาที
วัย 3 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 8 นาที
วัย 4 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที
วัย 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

2.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที

2.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้ เวลาประมาณ 40-60 นาที

2.1.4 กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้อง และนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็ก

เป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

2.2 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน

สำหรับเด็กอายุ 2 ปี

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 2 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน และการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ดังนี้

1. การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัย และการแสดงมรรยาทที่สุภาพนุ่มนวลแบบไทย

2. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ผู้เรียนประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการมองเห็น การได้ยินเสียง การลิ้มรส การได้กลิ่น และการสัมผัสจับต้องสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง ความยาว สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น

3. การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่าง มือ-ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา เช่น ร้อยลูกปัด เล่นพลาสติกสร้างสรรค์ เล่นหยอดบล็อกรูปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล ตักน้ำหรือทรายใส่ภาชนะ เป็นต้น

4. การเคลื่อนไหว และการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา มือกับนิ้วมือ และส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็กเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ตามความสามารถของวัย เช่น คว่ำ คลาน ยืน เดิน เล่น นิ้วมือ เคลื่อนไหว ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี วิ่งไล่จับ ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม เล่นชิงช้า ม้าโยก ลากจูงของเล่น มีล้อขี่จักรยานสามล้อ เป็นต้น

5. การส่งเสริมด้านอารมณ์จิตใจเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็ก ด้านจิตใจโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น อุ้ม โอบกอด ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออก เป็นต้น

6. การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่นแบ่งปัน รู้จักรอคอย เป็นต้น

7. การส่งเสริมทักษะทางภาษาเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่าง ๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่าง ๆ

รอบตัว ตลอดจนรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อ เรียกสิ่งต่าง ๆ จากของจริง เล่านิทานหรือร้องเพลงง่าย ๆ ให้ฟัง เป็นต้น

8. การส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ตามจินตนาการของตนเอง เช่น ขีดเขียนวาดรูป เล่นบทบาทสมมุติ ทำกิจกรรมศิลปะ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ เป็นต้น

สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ

2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็กการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจ เลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติ โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4. การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

5. การพัฒนาการคิดเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกตจำแนกเปรียบเทียบจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์แก้ปัญหาจึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

6. การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลาย ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่

แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษา ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะ และดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมุติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

3. ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้น ไม่สอนเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน บรรลุจุดหมายตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

3.1.1 เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้า ในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

3.1.2 เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมาประจำวันให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด

3.2 การทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง / ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไรเพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.2.2 วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของมาตรฐานตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

3.2.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรปฐมวัยส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

3.2.4 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับ

ปฐมวัยคือ หน่วยการจัดประสบการณ์ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์ อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษาตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

3.2.5 จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี

(1) เด็กเป็นผู้กำหนด

(2) ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

(3) ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

3.2.6 เขียนแผน การจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการศึกษาปฐมวัย

(1) นำหน่วยการจัดประสบการณ์ มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนกำหนดรายละเอียด สาระการ เรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งสาระที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในเนื้อหาให้

(2) สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็ก ผู้สอนจะสนทนากับเด็ก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากทราบอะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตร เพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยหรือหัวเรื่องนั้น ๆ

(3) เขียนแผนการจัดประสบการณ์ เมื่อได้ขอบข่ายสาระที่เด็กต้องการรู้และสาระที่ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มแล้ว ผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบ ประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อ กิจกรรม และ การประเมิน

4. ด้านสื่อ และนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง

แนวทางการดำเนินการใช้สื่อ

- ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่อย่างหลากหลาย ทั้งที่บ้าน ศูนย์ฯ ชุมชน
- ใช้สื่อที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวเด็ก
- ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์

- จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

- ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์

- บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

- เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ซีดีรอม วีดีทัศน์

- เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยร่วมจัดหาสื่อ

5. ด้านการวัดผล และประเมินผล

ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการประเมินผลส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้องจัดให้มีการวัด และประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบมีการวางแผนเลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบ สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 2-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

6. ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตรฯ การใช้วิธีการนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิเสธสม่ำเสมอและเป็นระบบ

7. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรม ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดในหลักสูตร หรือสังคมคาดหวัง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็ก หรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาค เรียนละ 1 เรื่อง

8. ด้านโภชนาการ

การดำเนินงานโภชนาการใช้แนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย ซึ่งงานโภชนาการที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กเพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสม และเพียงพอส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดีมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่ม สะอาด และสารอาหารที่จำเป็น ดังนี้

8.1 อาหารหลัก 5 หมู่

ประเทศไทย แบ่งอาหารชนิดต่าง ๆ ที่รับประทานเป็น 5 หมู่ เพื่อเป็นแนวทางง่าย ๆ ที่ใช้แนะนำการรับประทานอาหารว่าควรกินให้ครบ 5 หมู่ โดยอาหารในหมู่เดียวกันสามารถกินทดแทนกันได้ เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารต่าง ๆ ครบถ้วน และเพียงพอเพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี อาหาร 5 หมู่ ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 เนื้อสัตว์ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง

อาหารหมู่นี้ให้สารอาหารโปรตีนเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งวิตามิน และแร่ธาตุ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสร้างเซลล์กล้ามเนื้อ เนื้อเยื่อ กระดูก ภูมิต้านทานโรค ฮอร์โมน เอนไซม์ และใช้เป็นแหล่งพลังงานของร่างกาย เมื่อร่างกายได้รับสารอาหารคาร์โบไฮเดรตและไขมันไม่เพียงพอ

หมู่ที่ 2 ข้าว แป้ง เผือก มัน และน้ำตาล

อาหารหมู่นี้ ให้สารอาหารคาร์โบไฮเดรตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้พลังงานแก่ร่างกาย เช่น ทำให้เดินไปไหนมาไหนได้ ทำงานได้ ถ้ารับประทานอาหารพวกนี้ในปริมาณมากเกินความต้องการของร่างกาย สารอาหารคาร์โบไฮเดรตก็จะถูกเปลี่ยนไปอยู่ในรูปไขมันและสะสมในร่างกาย

หมู่ที่ 3 ผักต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง ตำลึง คะน้า ฟักทอง ถั่วฝักยาว ฯลฯ

หมู่ที่ 4 ผลไม้ต่าง ๆ เช่น กล้วย ส้ม มะละกอ มะม่วง สับปะรด ขนุน ฝรั่ง ลางสาด ฯลฯ

ผักและผลไม้ เป็นแหล่งของสารอาหารจำพวกวิตามิน และแร่ธาตุ เช่น วิตามิน บี 2 วิตามินบี 6 กรดโฟลิค วิตามินซี วิตามินเอ วิตามินอี โปแตกเซียม แมกนีเซียม ทองแดง และแคลเซียม มีหน้าที่หลักในการช่วยให้อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายทำงานได้ตามปกติ และชะลอความเสื่อมของร่างกาย นอกจากนี้ผักและผลไม้ยังอุดมไปด้วยเส้นใยอาหาร และสารพฤกษ์เคมี ซึ่งอาจช่วยป้องกันโรคมะเร็งบางชนิดได้

หมู่ที่ 5 ไขมันต่าง ๆ เช่น ไขมันจากสัตว์และไขมันจากพืช

อาหารหมู่นี้ให้สารอาหารไขมัน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้พลังงานที่ใช้ประจำวันและยังเป็นพลังงานสะสมที่ร่างกาย สามารถนำมาใช้เมื่อจำเป็นถ้าเรากินอาหารที่มีสารอาหารไขมันมากเกินความต้องการของร่างกาย จะถูกเก็บสะสมในรูปไขมันตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งเป็นบริเวณหน้าท้อง และสะโพก

8.2 เด็กปฐมวัยควรได้ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอทุก 45 นาที เพื่อให้สมองสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

8.3 การปรุงอาหารต้องใช้เครื่องปรุงที่มีส่วนประกอบของไอโอดีนด้วยทุกครั้ง เช่น เกลือไอโอดีน น้ำปลาไอโอดีน

8.4 ใน 1 สัปดาห์ ควรจะจัดอาหารให้มีธาตุเหล็กประมาณ 1-2 มื้อ

8.5 สารอาหารที่จำเป็นสำหรับเด็ก

สารอาหารหลักที่เด็กต้องการ คือ คาร์โบไฮเดรตและไขมันซึ่งเป็นสารอาหารที่ให้พลังงาน และโปรตีนเป็นสารอาหารที่ช่วยในการเจริญเติบโตและเสริมสร้างเนื้อเยื่อ เราจะได้โปรตีนจากเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง เด็กเล็กมีความต้องการพลังงาน และสารอาหารต่อน้ำหนักตัวมากกว่าผู้ใหญ่ หากได้รับพลังงานไม่เพียงพอ ร่างกายจะนำโปรตีนไปใช้เป็นพลังงานทำให้โปรตีนไม่ถูกนำไปใช้ในเรื่องการเจริญเติบโต ทำให้เด็กเตี้ย แคระแกร็น และอาหารสำหรับเด็กควรมีไขมันเป็นส่วนประกอบในปริมาณที่พอเหมาะ เพื่อให้ได้รับกรดไขมันที่จำเป็น นอกจากนั้นยังมีสารอาหารอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ได้แก่

1) แคลเซียม แร่ธาตุที่สำคัญที่ช่วยในการสร้างกระดูก และฟันให้แข็งแรง และยังมีหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการทำงานของระบบประสาท กล้ามเนื้อรวมทั้งกล้ามเนื้อหัวใจ การแข็งตัวของเลือดเมื่อมีบาดแผล วัยเด็กเป็นวัยที่ร่างกายต้องการแคลเซียมมาก เนื่องจากมีภาวะสร้างกระดูกมากช่วยให้มีการสะสมแคลเซียมในกระดูกมากขึ้น แหล่งอาหารที่มีแคลเซียมมาก ได้แก่ นม เนยแข็ง ปลาเล็กปลาน้อย ปลากระป๋อง กุ้งฝอย เต้าหู้ ผักใบเขียว

2) ไอโอดีน เป็นแร่ธาตุที่สำคัญ เพราะถ้ามีการขาดในหญิงตั้งครรภ์จะทำให้เด็กที่เกิดมามีสติปัญญาด้อย โดยอาหารที่เป็นแหล่งของไอโอดีน ได้แก่ อาหารทะเล คือ ปลา ปู กุ้ง หอย ปลาหมึก และเกลือเสริมไอโอดีน โดยใช้ในการปรุงอาหาร

3) วิตามินเอ มีหน้าที่ในการเสริมสร้างเนื้อเยื่อและระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย แหล่งอาหารของวิตามินเอ ได้แก่ ตับ ผักใบเขียว และผักที่มีสีเหลือง เช่น ผักบุ้ง ตำลึง ฟักทอง แครอท ส่วนในผลไม้ได้แก่ มะละกอสุก มะม่วงสุก

นอกจากสารอาหารต่าง ๆ ที่จำเป็นตามข้างต้นแล้ว ยังได้รับสารอาหารอื่น ๆ เช่น วิตามิน 1 วิตามิน 2 วิตามิน บี 6 วิตามิน บี 12 กรดไฟเลท รวมทั้งแร่ธาตุ ฟอสฟอรัส โซเดียม โปแตกเซียม สังกะสี

8.6 การติดตามผลการดำเนินงานโภชนาการ

หลังจากที่ให้คำแนะนำกับ พ่อแม่ / ผู้ปกครองเด็ก และดำเนินการส่งเสริมภาวะ โภชนาการหรือแก้ไขปัญหาแล้ว จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานนั้นเพื่อดูว่าวิธีการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหานั้นได้ผลเป็นอย่างไร

1. ในกรณีที่เด็กมีการเจริญเติบโตดี ติดตามโดยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงตามปกติ

2. ในกรณีที่เด็กอยู่ในระดับเสี่ยง ต่อการขาดอาหาร (น้ำหนักค่อนข้างน้อย ค่อนข้างเตี้ย ค่อนข้างผอม หรือเสี่ยงต่อภาวะอ้วน (เริ่มอ้วนหรืออ้วน) ให้ติดตามโดยการชั่งน้าหนัก

ทุกเดือน และวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน เมื่อชั่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงแล้ว นำน้ำหนักส่วนสูงมาจุดลงในกราฟฯ ทั้ง 3 ตัวชี้วัด เพื่อดูว่า

- เด็กมีแนวโน้มการเจริญเติบโตเป็นอย่างไร
- ภาวะโภชนาการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

เด็กอาจมีภาวะโภชนาการเหมือนเดิม แต่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กเปลี่ยนแปลงให้ดูด้วยว่า เปลี่ยนไปในทิศทางดีขึ้น เท่าเดิม หรือแย่ลง (รายละเอียดดูในหัวข้อแปลผล และแจ้งผล) ในกรณีที่เส้นทางการเจริญเติบโตของเด็กเปลี่ยนแปลงดีขึ้น แสดงว่า การกินอาหารดีแล้ว หรือวิธีการแก้ไขปัญหานั้นดีแล้วให้ทำต่อไป

ในกรณีที่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กไม่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางแย่ลง แสดงว่าการกินอาหารของเด็กยังไม่เพียงพอ หรือวิธีการแก้ไขนั้นยังไม่ดีต้องปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ไขใหม่

9. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ / โครงการที่ ส่งเสริมผู้เรียน)

9.1 กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ

9.2 โครงการต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

10. ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้โดยใช้มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะของเด็กปฐมวัยในช่วงอายุต่าง ๆ คุณลักษณะตามวัย การพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม สติปัญญาของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ การจัดประสบการณ์เด็กและแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กในช่วงอายุต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร การจัดทำหลักสูตร การจัดประสบการณ์กิจกรรมประจำวัน การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ สื่อและนวัตกรรมจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน โภชนาการ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ

วิทยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะทำให้มีการสานเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม จนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้า ต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐสถาบันการศึกษา และศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1) ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้กับผู้ปกครอง และครู

3) ให้คำแนะนำ หรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ท้องถิ่น ทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

1) ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอกอาคาร

2) ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัย และทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ

ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

1) ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานและการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนได้ ดังนี้

1) จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน
2) จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง
3) จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง
4) จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง
5) จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ
6) จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียนและผลงานเด็ก
7) ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ
8) เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ
9) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และอื่น ๆ

การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชนได้ดังนี้

1) ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชนหรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

2) ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือประชาชน

3) ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชนในการค้นคว้าศึกษาต่าง ๆ

4) ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการแก่ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

5) ด้านการให้บริการสาธารณะ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน หรือประชาชนได้ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน

1) การสนับสนุนวัสดุ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ

ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

2) บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

ชุมชนสามารถบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3) ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ

ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4) ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

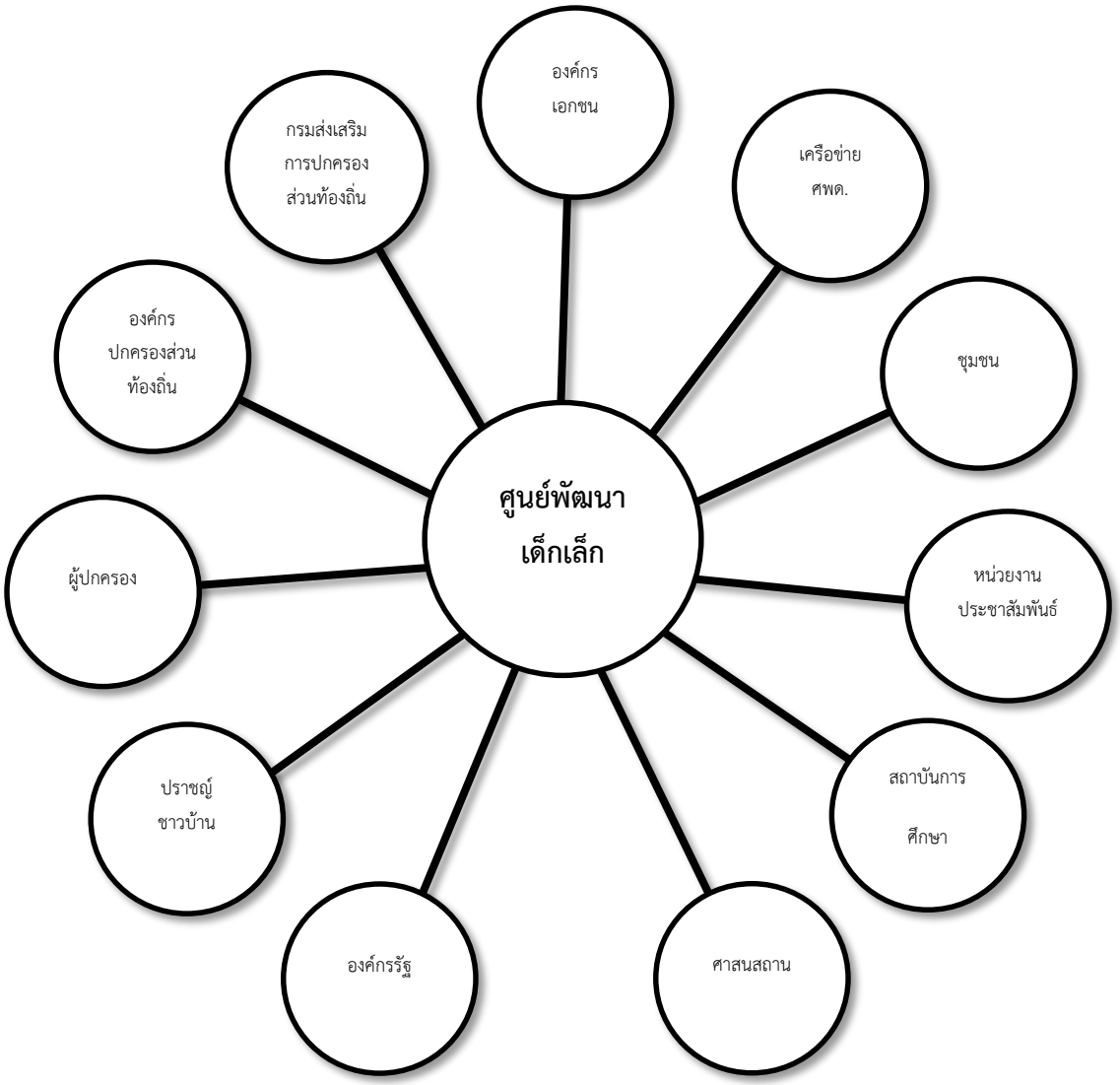
ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้โดยให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนต่าง ๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง

5) ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองและทุกภาคส่วน

วัน เดือน ปี	กิจกรรม / งาน / โครงการ	ผู้รับผิดชอบ
	1. ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน 3. แจกอุปกรณ์การเรียน 4. จัดกิจกรรมมอบตัวเป็นศิษย์ 5. จัดกิจกรรม Back to School (กิจกรรมรับนักเรียนสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) 6. กิจกรรมวันสำคัญของชาติ เช่น วันแม่ วันพ่อ วันเด็ก 7. จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา 8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ 9. จัดกิจกรรมวัดปิดภาคเรียน 10. จัดนิทรรศการวิชาการ เช่น สัปดาห์วิชาการ การประกวดผลงาน 11. จัดกิจกรรมรณรงค์ในโอกาสต่าง ๆ 12. จัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬานักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 13. จัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 14. จัดกิจกรรมเชิดชู “คนดี คนเก่ง” 15. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 16. โครงการสานสายใยรัก เช่น เล่านิทาน อ่านและเล่นกับลูก 17. โครงการรีไซเคิล ครอบครัวหรรษาเพื่อสื่อสร้างสรรค์ 18. โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง 19. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การออมทรัพย์ การปลูกผักสวนครัว 20. โครงการรักษ์ภาษาไทยกับวัยละอ่อน 21. กิจกรรมประกวดห้องเรียนดีเด่น หมายเหตุ สำหรับการจัดกิจกรรม/งาน/โครงการต่าง ๆ นั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมและศักยภาพของตนเองโดย ได้รับความเห็นชอบ จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	

ภาพที่ 2.5 แสดงการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในสังคม

กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่

1) ร่วมระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2) ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3) ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กเล็กในด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และการบริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ บริจาคเงิน ปราชญ์ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ชุมชน ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวางเป็นพื้นฐานของการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็ก

3) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แนวทางปฏิบัติงาน

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

3) ส่งแผนงาน และปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด พิจารณาเห็นชอบ

4) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

6) สรุป และรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

หมายเหตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับรูปแบบ และกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือได้ตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น

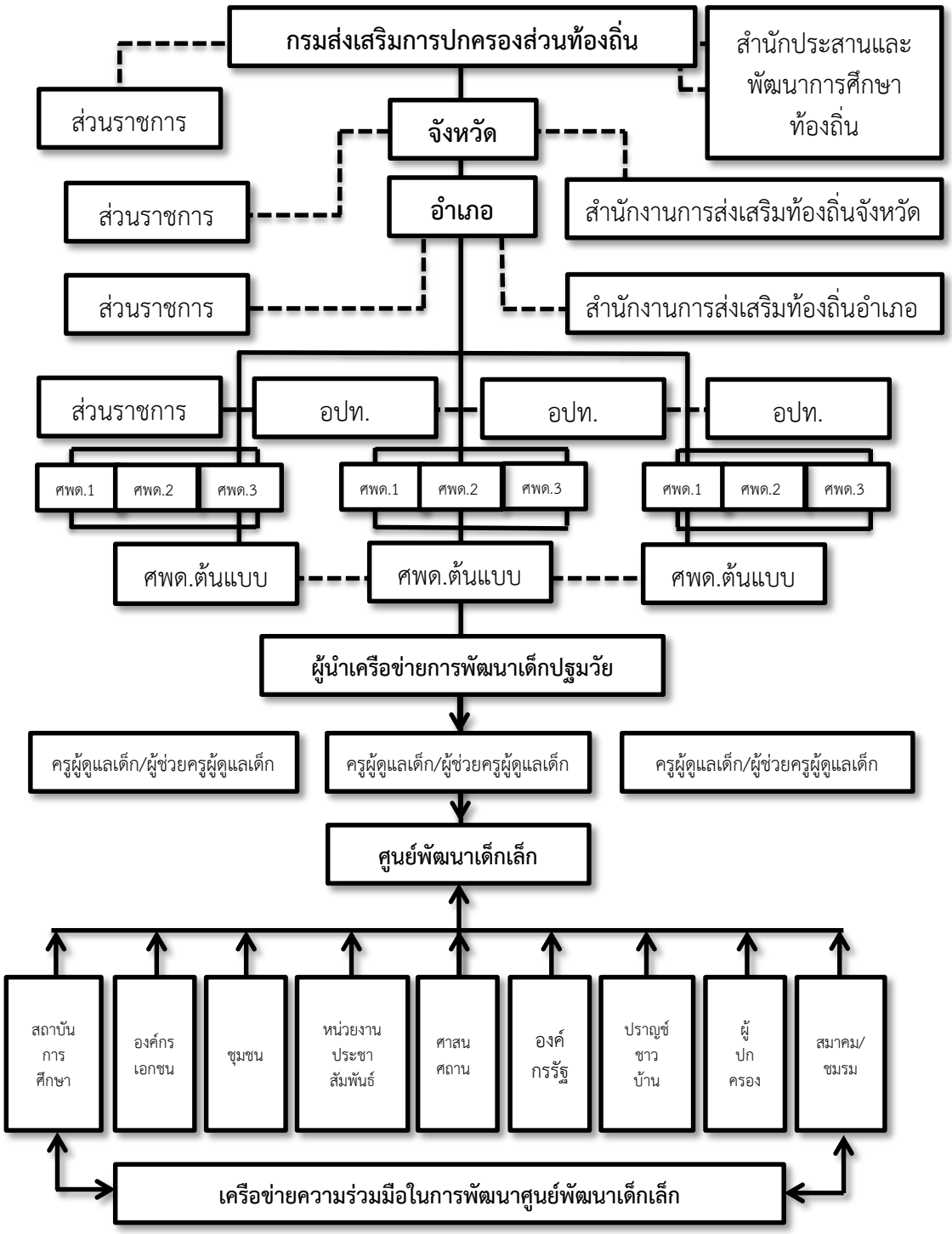
การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

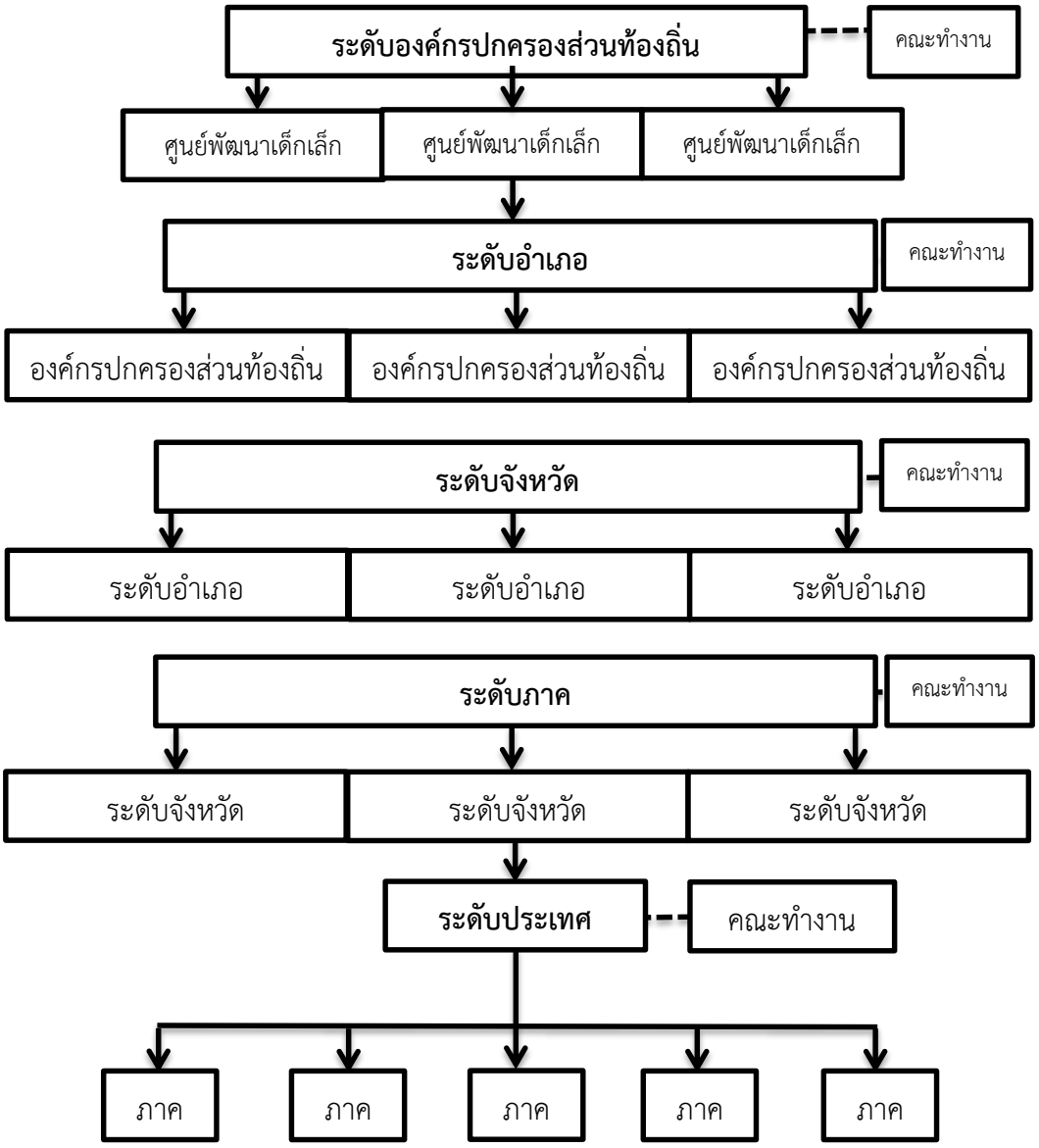
2) ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3) ประเมินผลการพัฒนา

4) สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

ภาพที่ 2.6 โครงสร้างและเครือข่ายการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาพที่ 2.7 รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่าย

การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ

ขั้นที่ 1 การวางแผน

1) วางแผนงานในการสร้างเครือข่าย
2) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
   - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
   - สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ
   - สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

- สถานีอนามัย
- โรงพยาบาล
- ศาสนสถาน
- สถาบันการศึกษาต่าง ๆ
- ชมรม/สมาคมต่าง ๆ ฯลฯ

3) ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสร้างเครือข่าย

4) จัดตั้งชมรม คณะกรรมการชมรม คณะทำงานหรือคณะกรรมการที่จะเป็นทีมงาน พร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และกิจกรรมต่าง ๆ โดยทีมงานควรประกอบด้วย

- ผู้นำเครือข่าย
- หัวหน้าศูนย์ฯ
- ผู้ดูแลเด็กดีเด่น
- ครูผู้ดูแลเด็ก
- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
- เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยในพื้นที่
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่
- ภูมิปัญญาในพื้นที่
- ผู้ปกครอง
- ผู้นำทางศาสนา

5) วางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

- จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็ก
- ศึกษาดูงาน
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- นิเทศศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานด้านที่ 6 ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งเครือข่ายในระดับต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ส่วนราชการต่าง ๆ โดยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร

3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.5 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษา ประชาชนชาวตำบลดงลิง เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้ส่งบุตรหลานให้รับการศึกษาทั้งภาคบังคับ และการศึกษาเมื่อพ้นภาคบังคับคิดเฉลี่ยให้อัตราสูง บุคคลในท้องถิ่นบางคนประสพความสำเร็จในหน้าที่การงานระดับสูงหลายคน นอกจากนั้นมีโรงเรียนที่เป็นแหล่งศึกษาของคนในท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในเขตเทศบาลตำบลดงลิง ซึ่งได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็กให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จากการดำเนินการในการจัดการศึกษาดังกล่าว ส่งผลให้เด็กเล็กที่ผู้ปกครองได้ส่งเข้ามาจัดประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กอีกด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเมย 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสวนโคก 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกล่าม 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดอัมพปาริการาม 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกศรี 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสีถาน 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโนนเมือง 8) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านแวง, ดังแสดงตามตารางที่ 2.4 (แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์, หน้า 13)

ตารางที่ 2.3 แสดงข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง จำนวน 8 แห่ง ได้แก่

ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนเด็ก			จำนวนครู	จำนวนห้องเรียน
	ชาย	หญิง	รวม		
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสวนโคก	14	13	37	3	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโคกล่าม	8	12	20	3	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเมย	23	30	53	3	2
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกสี	14	11	25	3	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสีถาน	23	27	50	4	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโนนเมือง	35	35	70	4	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดอัมพปาลิการาม	30	17	43	4	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดวัดบ้านแวง	15	28	32	3	1

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกภานุพงษ์ ผดุงวงศ์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นขอผู้เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ประชากรในการศึกษาเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สมรสแล้ว ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 2 – 5 ปี และไม่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ส่วนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ แต่ปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ อาคารสถานที่ที่ไม่เหมาะสม และผู้ดูแลเด็กขาดทักษะของการเป็นผู้ดูแลเด็กเล็ก

สำหรับผลการทดสอบสมมุติฐาน เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับดี

ประภารัตน์ กฤษณสุวรรณ (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในความคิดเห็นของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมสมาชิกองค์กรกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานระดับต่ำเช่นเดียวกัน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลำดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ลำดับที่ 3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 2) การทอ

สอบสมมุติฐานพบว่า สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกองค์กรกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

จรรยา ชินสี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันยังพบปัญหา บุคลากรขาดประสบการณ์ระดับการศึกษาข่อนข้างต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอการเบิกจ่ายไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมายนอกยังไม่มีความร่มรื่นที่จะตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนของเด็ก สภาพแวดล้อมภายในการจัดมุมประสบการณ์ไม่ครอบคลุมกิจกรรมของเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อุปกรณ์และสื่อการเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีการกำหนดนโยบายและแผนที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมน้อยในการวางแผนน้อย ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และประเมินพัฒนาการ บุคลากรได้รับการพัฒนาโดยการให้ทุนศึกษาต่อแต่ยังไม่ครบทุกคน ไม่มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้านิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเด็กมีสุขภาพฟันผุ

สำหรับแนวทางในการพัฒนาพบว่า ควรสร้างแรงจูงใจและจัดสวัสดิการแก่บุคลากรให้มากขึ้น ประสานงานกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดจ้างบุคลากรในตำแหน่งนักการเพื่อปฏิบัติหน้าที่หมุนเวียนในแต่ละศูนย์ กำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน ปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัย ควรให้ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการแก่ครูผู้ดูแลเด็ก พัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงและหลากหลายรูปแบบ ให้ความรู้เรื่องการนิเทศแก่บุคลากรที่รับผิดชอบ และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการดูแลและป้องกันสภาพฟันผุ

กนกอร อุณาพรหม (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ สถานภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์ฯ คือ ข้าราชการ ผู้ดูแล ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์ฯ และระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอในเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของ ข้าราชการ ผู้ดูแล ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านที่ต้องการหาแนวทางพัฒนามี 2 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

วิรัตน์ ทองวิจิตร (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน : ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน เทศบาลตำบลเทพราช โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน 2.การเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน เทศบาลตำบลเทพราช จำแนกตามเพศโดยรวม และรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม ความต้องการของชุมชน เทศบาลตำบลเทพราช จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อำพร พันธ์งาม (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคลากรและการจัดการงานระบบการประกันคุณภาพภายใน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย งานอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ การทำรั้วกั้นบริเวณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสัดส่วน การฝึกซ้อมการใช้เครื่องมือสำหรับการป้องกันอุบัติภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน งานด้านกำหนดแผนงาน และแนวทางการร่วมมือเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนในชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนใช้อาคารสถานที่ในการดำเนินกิจกรรมจัดให้มีกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างเพียงพอในการบริหาร มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง 2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการ และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน 3) องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกัน 4) ปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการบุคลากร มีวุฒิ ความรู้ไม่ตรงกับสายงานบริหารงานแบบอุปถัมภ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อาคารไม่ได้มาตรฐานและตั้งอยู่ในพื้นที่หน่วยงานอื่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีปัญหาในการทำงานวิจัยใน

ชั้นเรียน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และหลักสูตร ไม่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ขาดการประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมในการจัดหาทุนสนับสนุน ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการจัดหาพัสดุ และระเบียบการบริหารงานการเงินและพัสดุไม่ชัดเจน 5) ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ควรรับบุคลากรที่มีวุฒิความรู้ตรงตามสายงาน และบริหารบุคลากรตามระเบียบกฎหมาย ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรจัดงบประมาณอุดหนุนก่อสร้างอาคารในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา จัดหาสื่อ วัสดุการเรียน การสอนและจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้อง ตรงกับความต้องการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนควรมีการประชาสัมพันธ์การวางแผนการปฏิบัติงานและระดมทุนสนับสนุนร่วมกัน ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรออกระเบียบการบริหารงานการเงิน และพัสดุให้ชัดเจน

ประเสริฐ บุญมี (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพรบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพรบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย และ 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพรบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ รองลงมา คือ ควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารสถานที่เป็นเอกเทศ ควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และขาดการประสานในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก

สมศรี สายอุราช (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็น มากกว่าผู้ปกครองของเด็ก เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

เบญจวรรณ ศรศรี (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม

และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กุลการ แข็งแอ (2557, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีเพศ ประสบการณ์ ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มี ระดับการศึกษา และตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ข้อเสนอแนะ มีผู้เสนอแนะ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ที่ตั้งอาคารสถานที่ยังไม่เหมาะสม เครื่องเล่นสนามให้พอเพียง ใช้หลักสูตรเดียวกันและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีการสนับสนุนงบประมาณ และมีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนมากด้านที่มีการดำเนินงานน้อย คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายและพัฒนาเด็กปฐมวัย ข้อเสนอแนะ โดยส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย งบประมาณในการสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรควรรับบุคลากรตรงสายงาน ใช้หลักสูตรเดียวกัน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำหลักสูตร ให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้ง ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้วิจัยกับประชากร ดังนี้

3.1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 120 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.1 (แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2558 , หน้า 53)

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนประชากร (N = 120)		
	ครูผู้ดูแลเด็ก	หัวหน้าศูนย์	คณะกรรมการศูนย์
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสีถาน	3	1	13
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านเมย	2	1	11
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านสวนโคก	2	1	11
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกล่าม	2	1	14
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดอัมพปาริการาม	2	1	12
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโคกศรี	2	1	12
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านโนนเมือง	3	1	10
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านแวง	3	0	11
รวมทั้งสิ้น	**19**	**7**	**94**

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ จำนวน 7 คน ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 19 คน และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 94 คน รวม 120 คน กลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเปรียบเทียบขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเคซี่และมอร์แกน

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในตารางเปรียบเทียบขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเคซี่และมอร์แกน (ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543) เท่ากับ 92 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน ดังนี้

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยทำการแยกออกเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มหัวหน้าศูนย์, กลุ่มครูผู้ดูแลเด็ก, และกลุ่มคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วนำไปเทียบบัญญัติไตรยาง จากนั้นจึงทำการจับฉลากแบบไม่ทดแทนในแต่ละกลุ่มจนได้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังแสดงตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

กลุ่มบุคลากรที่ใช้ในการวิจัย	จำนวนประชากร (N)	วิธีคิดการหากลุ่มตัวอย่าง (n)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7	$\frac{92 \times 7}{120} =$ 5	5
ครูผู้ดูแลเด็ก	19	$\frac{92 \times 19}{120} =$ 15	15
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	94	$\frac{92 \times 94}{120} =$ 72	72
รวม	**120**	**92**	**92**

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีคำตอบให้เลือกแบบตรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2) ด้านบุคลากร

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

โดยการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตรฐานของการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ด้านบุคลากร

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

โดยเป็นลักษณะแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้อย่างอิสระ

3.4 การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างตามกรอบที่จะศึกษาโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.4.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระดับการศึกษา ตัวแปรตาม คือ มาตรฐานการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.4.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.4.3 สร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยตามกรอบแนวคิด และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับปี พ.ศ. 2553

3.4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผลการตรวจสอบปรากฏว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 (ภาคผนวก ค,หน้า 137 - 139) ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

(1) พระมหาณัฐภัทร์ กิตติเมธี, ดร. (ด้านสำนวนและถ้อยคำ)
การศึกษา : M.A., Ph.D. Lingistics.
ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(2) นายอนันต์ ธรรมเกษร (ด้านสถิติ)
การศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต (นบ.)
ตำแหน่ง : ปลัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

(3) นายพีระ ศรีโยธี (ด้านเนื้อหา)
การศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (กศ.ม.)
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.4.7 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.318 – 0.797 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.907 (ภาคผนวก ง,หน้า 140 - 142)

3.4.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5.2 ผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อแจกแบบสอบถามให้กับ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 92 ชุด พร้อมเก็บแบบสอบถามคืนจำนวน 92 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.3 ชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองจากผู้ตอบแบบสอบถามเสร็จ

3.5.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามและเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 92 ชุด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (Freguency) และสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วแปลผลข้อมูลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ดังนี้ (ยุทธ ไวยวรรณ์,**หลักการทำวิจัย และการทำวิทยานิพนธ์**,2550, หน้า 101.)

$$\text{ระดับค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ด้านบุคลากร, ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย, ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร, ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน, ด้านการ ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย, จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระดับการศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบค่าความแปรปรวน One Way ANOVA (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 โดยการนำข้อมูลมาจัดลำดับความถี่เพื่อประกอบการอภิปรายผล

3.6.5 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดแต่ละคนตอบ เพื่อทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าวให้เป็นหมวดหมู่แล้วอธิบายเป็นความเรียง

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.7.1 สถิติพื้นฐาน

3.7.1.1 ค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง

3.7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3.7.2 สถิติทดสอบสมมุติฐาน

3.7.2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA (F-test)

3.7.2.2 ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างกับกลุ่มตัวอย่างแล้วจำนวน 92 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานการวิจัยให้ครบตามที่ตั้งไว้ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย (Mean)
N แทนจำนวนประชากรทั้งหมด
n แทนค่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
S.D. แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standarn)
SS แทนค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS แทนค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
F แทนค่าที่พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
Sig แทนค่านัยสำคัญทางสถิติในการศึกษาครั้งนี้กำหนดที่ระดับ .05
t แทนค่าที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
df. แทนชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
***** แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Freguercy) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way ANOVA) (F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 92 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Freguercy) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1	**แสดงจำนวน และร้อยละของบุคลากร เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ**

เพศ	**จำนวน (n)**	**ร้อยละ**
ชาย	70	76.1
หญิง	22	23.9
รวม	**92**	**100**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9

ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของบุคลากร เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (n)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	44.6
ปริญญาตรี	46	50.0
ปริญญาโทขึ้นไป	5	5.4
รวม	**92**	**100**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา คือ วุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของบุคลากร เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (n)	ร้อยละ
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	5	5.4
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	16.3
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	78.3
รวม	**92**	**100**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 ลองลงมา คือ ปฏิบัติงานตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 ลองลงมา คือ ปฏิบัติงานตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตอนที่ 2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามตอนที่ 2 สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละด้านและในภาพรวม ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการรวมทั้ง 6 ด้าน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.37	0.24	มากที่สุด	1
2. ด้านบุคลากร	4.22	0.41	มากที่สุด	4
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.04	0.51	มาก	5
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.27	0.39	มากที่สุด	3
5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.31	0.38	มากที่สุด	2
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.83	0.56	มาก	6
เฉลี่ย	**4.17**	**0.35**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.24) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.39) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.51) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 4 คือ ด้านบุคลากร ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.41) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 5 คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.51) ค่าเฉลี่ยอันดับ 6 คือ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\overline{X}$ = 3.83, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภารกิจงานอย่างครบถ้วน	4.29	0.63	มากที่สุด	6
2. การพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเหมาะสมและได้รับการยอมรับจากชุมชน	4.08	0.55	มาก	7
3. อัตรากำลัง ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามสัดส่วนของครู ต่อนักเรียนอย่างมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.54	0.50	มากที่สุด	3
4. การจัดสรรงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการพัฒนาในศูนย์เด็กเล็ก	4.02	0.86	มาก	8
5. การรับนักเรียนบรรลุตามแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.33	0.69	มากที่สุด	5
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างชัดเจน	4.71	0.45	มากที่สุด	1
7. การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและเป็นตามแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.45	0.66	มากที่สุด	4
8. การตั้ง การย้ายและการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน	4.61	0.49	มากที่สุด	2
เฉลี่ย	**4.37**	**0.24**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ การตั้ง การย้ายและการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสรรงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการพัฒนาในศูนย์เด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.02, S.D. = 0.86)

ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร

ความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีการอบรมและศึกษาดูงาน ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง	4.84	0.37	มากที่สุด	1
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.93	0.62	มาก	5
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีทุนเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นสำหรับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.29	0.77	มากที่สุด	3
4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา และปริมาณที่พอเพียง	4.09	0.82	มาก	4
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.61	0.61	มากที่สุด	2
6. บุคลากรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กเล็ก	3.6	0.79	มาก	6
เฉลี่ย	**4.22**	**0.41**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.6 พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการอบรม และศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง ($\overline{X}$ = 4.84, S.D. = 0.37) รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 3.61, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

ความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**	**อันดับ**
1. อาคารสถานที่มีความมั่นคงแข็งแรง เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้เรียน และได้มาตรฐาน	3.80	0.69	มาก	4
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงความสะอาดเป็นสำคัญ	3.75	0.56	มาก	5
3. ภายในอาคารมีแสงสว่างและมีอากาศถ่ายเทสะดวกเอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.18	1.00	มาก	3
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งระบบ และอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารอย่างครบถ้วน	4.26	0.81	มากที่สุด	1
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็นสัดส่วน	4.23	0.49	มากที่สุด	2
เฉลี่ย	**4.04**	**0.51**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.04, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารอย่างครบถ้วน ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.81) รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็นสัดส่วน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงความสะอาดเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 3.75, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้เรียนเป็นไปอย่างเหมาะสมตามวัย	4.14	0.51	มาก	4
2. บุคลากรมีการวิจัยในชั้นเรียน นำผลงานวิจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	3.97	0.65	มาก	6
3. ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ของผู้เรียน	4.54	0.56	มากที่สุด	2
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างการ อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา	4.64	0.48	มากที่สุด	1
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสานความร่วมมือกับครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน	4.18	0.82	มาก	3
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรในทุกปีการศึกษา	4.15	0.51	มาก	5
เฉลี่ย	**4.27**	**0.39**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.8 พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างการ อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีการวิจัยในชั้นเรียน นำผลงานวิจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ชุมชนมีส่วนร่วม ในการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.32	0.59	มากที่สุด	4
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สื่อที่หลากหลาย	4.33	0.53	มากที่สุด	3
3. ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.18	0.82	มาก	5
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.55	0.50	มากที่สุด	1
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.35	0.74	มากที่สุด	2
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.75	มาก	6
เฉลี่ย	**4.31**	**0.38**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.50) รองลงมา คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.74) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดแผนความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.84	0.96	มาก	3
2. การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามปฏิทินและแนวทางการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้	4.00	0.62	มาก	2
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน	4.23	0.61	มากที่สุด	1
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กในทุกระดับ	3.10	1.34	น้อย	4
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.00	0.62	มาก	2
เฉลี่ย	**3.83**	**0.56**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามปฏิทินและแนวทางการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.62) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ = 4.00, S.D. = 0.62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กในทุกระดับ ($\overline{X}$ = 3.10, S.D. = 1.34)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ซึ่งผลของการวิเคราะห์ และทดสอบสมมุติฐาน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11	**แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ**

เพศ	**n**	**$\overline{X}$**	**S.D.**	**แปลผล**
ชาย	70	4.15	0.37	มาก
หญิง	22	4.26	0.23	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.20**	**0.3**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.3)

ตารางที่ 4.12	**แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามเพศ**

เพศ	**n**	**$\overline{X}$**	**S.D.**	**t**	**Sig**
ชาย	70	4.15	0.37	-1.772	0.002*
หญิง	22	4.26	0.23		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	70	4.36	0.26	มากที่สุด
หญิง	22	4.40	0.17	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.38**	**0.21**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.13 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.14	แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	70	4.36	0.26	-0.841	0.041*
หญิง	22	4.40	0.17		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศ แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	70	4.19	0.44	มาก
หญิง	22	4.34	0.30	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.26**	**0.37**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.15 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.16	แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	70	4.19	0.44	-1.761	0.003*
หญิง	22	4.34	0.30		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	70	4.00	0.54	มาก
หญิง	22	4.17	0.38	มาก
รวม	**92**	**4.08**	**0.46**	**มาก**

จากตารางที่ 4.17 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.18	แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	70	4.00	0.54	-1.332	0.088
หญิง	22	4.17	0.38		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	70	4.24	0.42	มากที่สุด
หญิง	22	4.36	0.26	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.30**	**0.34**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.19 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.20	แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	70	4.24	0.42	-1.559	0.003*
หญิง	22	4.36	0.26		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	70	4.24	0.40	มากที่สุด
หญิง	22	4.36	0.30	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.29**	**0.35**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.21 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.22	แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	70	4.28	0.40	-1.046	0.066
หญิง	22	4.38	0.30		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	70	3.80	0.58	มาก
หญิง	22	3.93	0.47	มาก
รวม	**92**	**3.87**	**0.53**	**มาก**

จากตารางที่ 4.23 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.24	แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
ชาย	70	3.80	0.58	-0.991	0.789
หญิง	22	3.93	0.47		

จากตารางที่ 4.24 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 2 บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25	**แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา**

ระดับการศึกษา	**n**	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	4.20	0.35	มาก
ปริญญาตรี	46	4.18	0.32	มาก
ปริญญาโท**ขึ้นไป**	5	3.88	0.43	มาก
รวม	**92**	**4.17**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 4.25 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.26	**แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา**

ระดับการศึกษา	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig**
ระหว่างกลุ่ม	0.45	2	0.22	1.87	0.159
ภายในกลุ่ม	10.75	89	0.12		
รวม	**11.88**	**91**			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	4.41	0.22	มากที่สุด
ปริญญาตรี	46	4.36	0.24	มากที่สุด
ปริญญาโทขึ้นไป	5	4.15	0.28	มาก
รวม	**92**	**4.37**	**0.24**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.27 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.28	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.31	2	0.15	1.09	2.80
ภายในกลุ่ม	5.05	89	0.05		
รวม	**5.37**	**91**			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	4.41	0.22	มากที่สุด
ปริญญาตรี	46	4.36	0.24	มากที่สุด
ปริญญาโท**ขึ้นไป**	5	4.15	0.28	มาก
รวม	**92**	**4.37**	**0.24**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.29 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.30	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.58	2	0.29	1.68	0.191
ภายในกลุ่ม	15.29	89	0.17		
รวม	**15.87**	**91**			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	4.07	0.54	มาก
ปริญญาตรี	46	4.05	0.48	มาก
ปริญญาโท**ขึ้นไป**	5	3.68	0.50	มาก
รวม	**92**	**4.04**	**0.51**	**มาก**

จากตารางที่ 4.31 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.32	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.71	2	0.26	1.78	0.232
ภายในกลุ่ม	23.16	89	0.17		
รวม	**24.16**	**91**			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	4.31	0.35	มากที่สุด
ปริญญาตรี	46	4.25	0.40	มากที่สุด
ปริญญาโท**ขึ้นไป**	5	4.13	0.63	มาก
รวม	**92**	**4.27**	**0.39**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.33 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.34	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.18	2	0.09	0.57	0.564
ภายในกลุ่ม	13.90	89	0.15		
รวม	**14.08**	**91**			

จากตารางที่ 4.34 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.35	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	4.33	0.37	มากที่สุด
ปริญญาตรี	46	4.33	0.37	มากที่สุด
ปริญญาโทขึ้นไป	5	3.90	0.40	มาก
รวม	**92**	**4.31**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.35 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.36	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.89	2	0.44	3.174	0.047*
ภายในกลุ่ม	12.56	89	0.14		
รวม	**13.45**	**91**			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.36 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) ดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\overline{X}$ =4.33)	ปริญญาตรี ($\overline{X}$ =4.33)	ปริญญาโทขึ้นไป ($\overline{X}$ =3.90)
ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\overline{X}$ =4.33)	-	-	.017*
ปริญญาตรี ($\overline{X}$ =4.33)	-	-	.015*
ปริญญาโทขึ้นไป ($\overline{X}$ =3.90)	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.37 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน โดยการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กับการศึกษาระดับปริญญาโท และระดับการศึกษาปริญญาตรี กับการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.38	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	41	3.84	0.62	มาก
ปริญญาตรี	46	3.84	0.50	มาก
ปริญญาโทขึ้นไป	5	3.56	0.53	มาก
รวม	**92**	**3.83**	**0.56**	**มาก**

จากตารางที่ 4.38 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.39	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.39	2	0.22	1.874	0.159
ภายในกลุ่ม	28.42	89	0.12		
รวม	**28.82**	**91**			

จากตารางที่ 4.39 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

สมมุติฐานข้อที่ 3 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	3.90	0.45	มาก
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	4.11	0.32	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	4.21	0.34	มาก
รวม	**92**	**4.17**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 4.40 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.41	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.25	2.153	0.122
ภายในกลุ่ม	10.69	89	0.12		
รวม	**11.21**	**91**			

จากตารางที่ 4.41 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	4.15	0.28	มากที่สุด
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	4.27	0.22	มากที่สุด
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	4.41	0.23	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.37**	**0.24**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.42 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.43	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.25	4.739	0.011*
ภายในกลุ่ม	4.85	89	0.05		
รวม	**5.37**	**91**			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.43 พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) ดังตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.15)	ครูผู้ดูแลเด็ก ($\overline{X}$ =4.27)	คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.41)
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.15)	-	-	.016*
ครูผู้ดูแลเด็ก ($\overline{X}$ =4.27)	-	-	.038*
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.41)	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.44 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน โดยตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก กับตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.45	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	3.86	0.24	มาก
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	4.16	0.09	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	4.26	0.04	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.22**	**0.04**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.45 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.46	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.81	2	0.40	2.406	0.096
ภายในกลุ่ม	15.05	89	0.16		
รวม	**15.87**	**91**			

จากตารางที่ 4.46 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.47	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	3.76	0.58	มาก
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	3.97	0.50	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	4.08	0.51	มาก
รวม	**92**	**4.04**	**0.51**	**มาก**

จากตารางที่ 4.47 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.48	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.57	2	0.28	1.083	0.343
ภายในกลุ่ม	23.59	89	0.26		
รวม	**24.16**	**91**			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.49	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	4.10	0.59	มาก
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	4.17	0.40	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	4.30	0.37	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.27**	**0.39**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.49 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.50	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	1.173	0.314
ภายในกลุ่ม	13.72	89	0.15		
รวม	**14.08**	**91**			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.51	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	3.90	0.40	มาก
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	4.34	0.44	มากที่สุด
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	4.33	0.35	มากที่สุด
รวม	**92**	**4.31**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.51 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.52	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.89	2	0.44	3.179	0.046*
ภายในกลุ่ม	12.09	89	0.14		
รวม	**13.45**	**91**			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.52 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) ดังตารางที่ 4.53

ตารางที่ 4.53	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนทุกภาคส่วน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.90)	ครูผู้ดูแลเด็ก ($\overline{X}$ =4.34)	คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.33)
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.90)	-	-	.049*
ครูผู้ดูแลเด็ก ($\overline{X}$ =4.34)	-	-	-
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =4.33)	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

จากตารางที่ 4.53 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน แตกต่างกัน โดยตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.54	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	n	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
หัวหน้าศูนย์	5	3.64	0.50	มาก
ครูผู้ดูแลเด็ก	15	3.74	0.45	มาก
คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	72	3.86	0.58	มาก
รวม	**92**	**3.83**	**0.56**	**มาก**

จากตารางที่ 4.54 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.55	แสดงการเปรียบเทียบ ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	0.574	0.566
ภายในกลุ่ม	28.45	89	0.32		
รวม	**28.82**	**91**			

จากตารางที่ 4.55 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4	ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเคร่งครัด การบริหารงานบุคคลควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

ด้านบุคลากร คือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลเด็กได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ควรกระตุ้นให้บุคลากรมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรไดศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความมั่นคงแข็งแรง ได้มาตรฐานภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอในการทำกิจกรรมอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้งให้เหมาะสม และเพียงพอกับเด็กทุกวัย และอุปกรณ์เครื่องเล่นควรได้รับการตรวจเช็ค ทุก 1 เดือน เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และแยกพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วน

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร คือ ควรจัดการเรียนการสอนแยกตามเกณฑ์อายุของเด็กเพื่อให้เด็กเล็กได้รับรู้ และพัฒนาตามวัยอย่างเหมาะสม การจัดทำหลักสูตรควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและชี้แนะในเรื่องต่าง ๆ บุคลากรควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกิจกรรมการสอนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กเล็ก

ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำเอกสารสรุป และรายงานผลการดำเนินงานและแจ้งแนวทางในการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายทราบ ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างเทศบาล ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงแนวทางในการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายเข้าใจ จัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก คือ ควรจัดตั้งให้มีกลุ่มเครือข่ายในการประสานงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีการประสานงาน และการประชุมกลุ่ม เพื่อชี้แจง

แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ทุกฝ่ายเข้าใจ และปฏิบัติไปในทางเดียวกัน ประชาสัมพันธ์งานเกี่ยวกับผลประโยชน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบุคลากร ให้กลุ่มเครือข่าย และองค์กรทราบอย่างทั่วถึง

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survery Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยจึงขอแสดงผลการวิจัยโดยสรุปตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลได้ ดังนี้

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 เพศชาย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาได้แก่ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 และน้อยที่สุดปริญญาโท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 รองลงมาได้แก่ ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และน้อยที่สุดได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ตามลำดับ

5.1.2 ระดับความคิดเห็น การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมพบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ถ้าจำแนกในแต่ละด้านได้ผลปรากฏ ดังต่อไปนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสรรงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

รองลงมา คือ การตั้ง การย้ายและการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภารกิจงานอย่างครบถ้วน

2) ด้านบุคลากร พบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการอบรม และศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ดูแลเด็กมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กเล็ก

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งระบบ และอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารอย่างครบถ้วน รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็นสัดส่วน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงความสะอาดเป็นสำคัญ

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน รองลงมา คือ ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างการ อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้แทนชุมชนในท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน รองลงมา คือ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไป

ตามปฏิทินและแนวทางการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กในทุกระดับ

5.1.3 ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง โดยรวมทั้ง 6 ด้าน จำแนกตาม เพศ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และจำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และจำแนกแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง

2) ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง

4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง

6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่าง

5.1.4 ด้านข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร

1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเคร่งครัด การบริหารงานบุคคลควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

2. ด้านบุคลากร คือ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลเด็กได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ควรกระตุ้นให้บุคลากรมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรไดศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความมั่นคงแข็งแรง ได้มาตรฐานภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอในการทำกิจกรรมอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม ควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องเล่นกลางแจ้งให้เหมาะสม และเพียงพอกับเด็กทุกวัย และอุปกรณ์เครื่องเล่นควรได้รับการตรวจเช็ค ทุก 1 เดือน เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และแยกพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วน

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร คือ ควรจัดการเรียนการสอนแยกตามเกณฑ์อายุของเด็กเพื่อให้เด็กเล็กได้รับรู้ และพัฒนาตามวัยอย่างเหมาะสม การจัดทำหลักสูตรควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและชี้แนะในเรื่องต่าง ๆ บุคลากรควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในกิจกรรมการสอนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กเล็ก

5. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำเอกสารสรุป และรายงานผลการดำเนินงานและแจ้งแนวทางในการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายทราบ

ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างเทศบาล ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงแนวทางในการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายเข้าใจ จัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก คือ ควรจัดตั้งให้มีกลุ่มเครือข่ายในการประสานงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีการประสานงาน และการประชุมกลุ่ม เพื่อชี้แจงแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ทุกฝ่ายเข้าใจ และปฏิบัติไปในทางเดียวกัน ประชาสัมพันธ์งานเกี่ยวกับผลประโยชน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบุคลากร ให้กลุ่มเครือข่ายและองค์กรทราบอย่างทั่วถึง

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้อภิปรายผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการวิเคราะห์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรตำบลดงลิง อำเภอกมลไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน ในช่วงชีวิตปฐมวัยเด็กแต่ละคนจะเติบโต สอดคล้องกับ แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย (กองการศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ,หน้า 15) ได้กล่าวถึง แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ว่า พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงใน เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน ในช่วงชีวิตปฐมวัยเด็กแต่ละคนจะเติบโต และมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยและวุฒิภาวะเมื่อกล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 5 ขวบ พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเองทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะ

เรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้รอบ ๆ ตนเอง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการยึดหลักในการบริหารจัดการซึ่งเป็นหลักการที่องค์กรต่าง ๆ ต้องถือปฏิบัติ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2546,หน้า 12) ได้ให้แนวคิดการบริหารไว้ในการบริหารจัดการซึ่งเป็นหลักการที่องค์กรต่าง ๆ ต้องถือปฏิบัติ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญหลายหลักการด้วยกัน คือ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling)

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการวางแผนโดยกำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การตรวจสอบ การปรับปรุง การรายงาน กำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (หน้า 23 - 24) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการวางแผนโดยกำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การตรวจสอบ การปรับปรุง การรายงาน

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสรรงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังขาดงบประมาณในการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ บุญมี ได้วิจัยเรื่องได้วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพรบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพรบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ

2. ด้านบุคลากร บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากร ได้ดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบมีการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีการกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามสัดส่วน บุคลากรปฏิบัติหน้ามีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่ง มีการ

กำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับมาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3. การบริหารงานบุคคล (หน้า 31 – 33) ได้กล่าวถึงการบริหารงานบุคคล การสรรหา/เลือกสรร การคัดเลือกบุคลากร กำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการอบรมและศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กเล็กและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงานการนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3.5 การพัฒนาบุคลากร (หน้า 33) ที่กล่าวถึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงานการนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กและพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์ และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังขาดการประสานในการขอความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก สอดคล้องกับความคิดเห็นและข้องานวิจัยของ ประเสริฐ บุญมี (บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพรบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ขาดการประสานในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ มาตรฐานด้านที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (หน้า 39) ที่ได้กล่าวถึงการจัดสถานที่จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็ก ในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งระบบ และอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารอย่างครบถ้วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ให้ความสำคัญในการติดตั้งระบบอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยสำหรับเด็ก สอดคล้องกับมาตรฐานด้านที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3. ด้านความปลอดภัยมาตรการป้องกันความปลอดภัยที่ได้กล่าวไว้ (หน้า 42 - 43) จะต้องติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงความสะอาดเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าที่ตั้งอาคารสถานที่ยังไม่เหมาะสม ตั้งอยู่ในพื้นที่จำกัดทำให้การจัดสภาพแวดล้อมยังไม่ถูกต้องเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กเล็ก ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ (หน้า 39) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่ในการตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในบริเวณวัดไม่สามารถเลือกที่ตั้งตามความต้องการได้จึงทำให้สถานที่ตั้งอาคาร สถานที่ยังไม่เหมาะสมตรงตามมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาเด็กเล็กอายุ 2 – 5 ปี เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย ให้เด็กเล็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ แบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคมในท้องถิ่น ส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาเด็กเล็ก อายุ 2 – 5 ปี (หน้า 44) ได้กล่าวไว้ถึงวัตถุระสงค์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก คือ 1) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) 2) เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย 3) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ 4) เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคมในท้องถิ่น 5) เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้คำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาการอย่าง

สมดุล และเต็มศักยภาพ เน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตสังคม วัฒนธรรม ตามความเป็นจริงของเด็ก ผ่านกิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย (เยาวพา เตชะคุปต์, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ว่าการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้โอกาสในการพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาการอย่างสมดุล และเต็มศักยภาพ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ยังเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาครอบคลุมเด็กทุกประเภท ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรม ตามความเป็นจริงของเด็ก โดยมีผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เด็กทั้งยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างเป็นองค์รวม โดยผ่านการเล่นซึ่งเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเด็กเล็ก โดยมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้ที่สามารถดำรงในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรมีการวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากร ยังขาดการวิจัยในชั้นเรียนที่มุ่งพัฒนากระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรม ของผู้เรียนให้มีคุณภาพที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือสังคมคาดหวัง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำพร พันธ์งาม ได้วิจัยเรื่องการให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง (บทคัดย่อ)

5. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน ต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29,หน้า 60)

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ได้แก่ 1) ร่วมระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมที่กล่าวในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม, หน้า 65)

ข้อที่มีข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ น้อย สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ งานวิจัยของ กุลการ แข็งแอ ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พบว่า มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (บทคัดย่อ)

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่โดยรวมแล้วด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในระดับต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (แนวทางปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย, หน้า 66) ได้กล่าวถึงแนวทางปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ ว่าในการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องจัดทำแผน จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ ส่งแผนงาน และปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด พิจารณาเห็นชอบ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้ สรุป และรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติงานแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการดำเนินงานในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก (หน้า 66) กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ 3) ส่งแผนงาน และปฏิทินงาน ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด พิจารณาเห็นชอบ 4) แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้ 6) สรุป และรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กทุกระดับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับตำบล ในระดับอำเภอ ในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ไม่สอดคล้องกับการจัดตั้งเครือข่ายในระดับต่าง ๆ ที่กล่าวถึงการจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ ไว้ (การจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ,หน้า 69 - 70) ว่าการจัดตั้งเครือข่ายระดับต่าง ๆ จะต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สถานีอนามัย โรงพยาบาล ศาสนสถาน สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ชมรม/สมาคมต่าง ๆ ฯลฯ

5.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความแตกต่าง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง มีรายละเอียดดังนี้

1) จากสมมติฐานการวิจัย บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่เป็นเพศหญิงนั้นให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กในการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภารัตน์ กฤษณสุวรรณ (บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในความคิดเห็นของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) จากสมมติฐานการวิจัย บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้

ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ต่างมีแนวทางดำเนินงานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 – 5 ปี ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ศรศรี ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เบญจวรรณ ศรศรี,บทคัดย่อ)

3) จากสมมติฐานการวิจัย บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีตำแหน่งต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และตำแหน่งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่างมีแนวความคิดในการบริหารงาน และพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เด็กได้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภารัตน์ กฤษณสุวรรณ ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในความคิดเห็นของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สมาชิกองค์กรกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน (ประภารัตน์ กฤษณสุวรรณ,บทคัดย่อ)

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบจากการวิจัย และการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ดังนั้นจึงควรปรับปรุงและพัฒนาให้นำด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ได้ในระดับมากที่สุดต่อไปในอนาคต ในการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรสร้างเครือข่ายอย่างจริงจังเป็นรูปธรรมสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มั่นคง อาคารสถานที่ควรจัดให้มีเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์เด็ก บุคลากร

ให้มีความมุ่งมั่นในการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์ที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บุคลากร มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย จึงควรศึกษาวิจัยในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ของเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ให้ได้มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อไป

3) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเชิงลึกต่อไป

บรรณานุกรม

กนกอร อุณาพรหม. (2553). **การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.** ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : อาสารักษาดินแดน

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ม.ป.พ.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. รายงานสรุปผลเสวนาและนิทรรศการการจัดการศึกษาท้องถิ่น.กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550.

กรมอนามัย. คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่าอยู่. กรุงเทพ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2549.

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2558.

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี 2558 - 2560.

กุลกาล แข็งแอ. (2557). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย.** วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จรรยา ชินสี. (2552). **แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ประชุม รอดประเสริฐ. การบริหารโครงการ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : สายใจ. 2546.

ประภารัตน์ กฤษณสุวรรณ. (2552). **การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในความคิดเห็นของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ประเสริฐ บุญมี. (2553). **ปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ยุทธ ไวยกรณ์. หลักการทำวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. 2540.

บรรณานุกรม (ต่อ)

เยาวภา เตชะคุปต์. **การจัดการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : เอฟีกราฟฟิกส์ดีไซน์, 2542.

วิรัตน์ ทองวิจิตร. (2553). **ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน : ศึกษากรณีเฉพาะเทศบาลตำบลเทพราช.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2555). **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธิ์

ว่าที่ร้อยเอกภานุพงศ์ ผดุงวงศ์. (2552). **การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนตำบลในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง.** การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ศิริพงษ์ เศาภายน. (2548). **หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์

สมศรี สายอุราช. (2556). **การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร.** การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว

สำนักปลัด เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาตำบลดงลิง ประจำปี 2559

อำพร พันธ์งาม. (2553). **การให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

Prce, Alan, **Human Resourec Managememt**, ln a Business Context, 2 edition(London:Thomson Learning,2004),p.11.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/ว ๓๔๖

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร พระมหาธนัฐวัชร์ กิตติเมธี ดร.

ด้วย **นายอาทิตย์ นาคเงิน** นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง **"การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/ว ๓๔๖

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายอนันต์ ศรีรมเกษ

ด้วย **นายอาทิตย์ นาคเงิน** นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง **"การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/ว ๓๔๖

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายยศพิชญ์ ศิริโยธี

ด้วย **นายอาทิตย์ นาคเงิน** นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง **"การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์"** เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

ดังนั้น วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๘๔/๑ วัดประชานิยม ถนนถีนานนท์ ตำบลกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓ โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ที่ ศธ ๖๐๒๐ (๘.๕)/๖๔๙

๖ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นายกเทศบาลตำบลดงลิง

ด้วย **นายอาทิตย์ นาคเงิน** นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “**การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์**” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวันเวลาใดนั้นนักศึกษาจะติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและหน่วยงานของท่านเป็นอย่างดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีวรสาร, ดร.)
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐-๔๓๘๑-๕๓๙๓, โทรสาร ๐-๔๓๘๑-๕๘๕๕

ภาคผนวก ค
ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน	$ioc=\frac{\sum R}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$		
ปัจจัยส่วนบุคคล						
เพศ	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
ตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
2) ด้านบุคลากร						
9	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย						
15	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร						
20	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน	$Ioc=\frac{\sum R}{N}$	หมายเหตุ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$		
4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (ต่อ)						
21	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
5) ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน						
26	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
32	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	นำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง
สรุปค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILTY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

Item – Total Statistics

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item – Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	146.87	145.809	.346	.907
2	147.07	144.306	.548	.908
3	146.63	146.999	.352	.906
4	147.17	138.282	.620	.910
5	146.83	145.316	.337	.906
6	146.47	146.775	.318	.906
7	146.73	142.306	.610	.909
8	146.57	143.530	.432	.907
9	146.33	144.299	.524	.908
10	147.23	147.909	.370	.907
11	146.87	139.913	.588	.902
12	147.10	137.403	.696	.900
13	146.57	142.116	.613	.902
14	147.57	137.289	.715	.900
15	147.37	141.620	.556	.903
16	147.40	141.903	.692	.902
17	147.00	131.379	.820	.897
18	146.90	140.576	.526	.903
19	146.93	146.754	.675	.905
20	147.03	143.171	.456	.907
21	147.20	139.338	.748	.900
22	146.63	145.895	.589	.905
23	146.53	144.120	.615	.903
24	147.00	138.069	.655	.901
25	147.03	143.171	.456	.907
26	146.87	145.568	.694	.905
27	146.83	144.420	.523	.904
28	147.00	138.096	.655	.901
29	146.60	144.110	.699	.908
30	146.83	138.069	.698	.900
31	147.00	141.586	.516	.905

RELIABILTY ANALYSIS – SCALE (ALPHA) (ต่อ)

Item – Total Statistics

ข้อที่	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item – Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
32	147.33	133.540	.750	.889
33	147.17	140.282	.715	.901
34	146.93	140.202	.797	.908
35	148.07	141.202	.605	.916
36	147.17	140.282	.715	.901

Relibilty Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 30 Alpha = 0.907

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐาน เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการสำรวจความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยศาสนศาตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวนคำถาม รวม 36 ข้อ คือ

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านต่าง ๆ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 8 ศูนย์

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยดี ซึ่งข้อมูลของท่านนั้นสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ณ โอกาสนี้

(นายอาทิตย์ นาคเงิน)
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยศาสนศาตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) ที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมเพียงช่องเดียว หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโทขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

( ) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

( ) ครูผู้ดูแลเด็ก

( ) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2 ข้อมูลคะแนนระดับความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. ในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มากน้อยเพียงใด

2. โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคะแนนตามความพึงพอใจของท่าน โดยให้เป็นไปตามความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็นการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างชัดเจน					
2.	การพิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเหมาะสมและได้รับการยอมรับจากชุมชน					
3.	อัตรากำลัง ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามสัดส่วนของครู ต่อนักเรียนอย่างมีความเหมาะสมและเพียงพอ					
4.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภารกิจงานอย่างครบถ้วน					
5.	การรับนักเรียนบรรลุตามแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
6	การจัดสรรงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงพอต่อการพัฒนาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
7.	การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานมีความเหมาะสมและเป็นตามแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
8	การตั้ง การย้ายและการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน					
	ด้านบุคลากร					
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการอบรมและศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง					

ที่	การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็นการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	ด้านบุคลากร (ต่อ)					
10.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
11.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีทุนเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นสำหรับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
12.	หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา และปริมาณที่พอเพียง					
13.	บุคลากร ดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ แผนงาน และวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
14.	ผู้ดูแลเด็กมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กเล็ก					
	ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย					
15.	อาคารสถานที่มีความมั่นคงแข็งแรง เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้เรียน และได้มาตรฐาน					
16.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงความสะอาดเป็นสำคัญ					
17.	ภายในอาคารมีแสงสว่าง และมีอากาศถ่ายเทสะดวก เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน					
18.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการติดตั้งระบบ และอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารอย่างครบถ้วน					
19.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็นสัดส่วน					
	ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร					
20.	บุคลากรมีการวิจัยในชั้นเรียนนำผลงานวิจัยพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
21.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา					
22.	ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ของผู้เรียน					

ที่	การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็นการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (ต่อ)					
23.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน					
24.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสานความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน					
25.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรในทุกปีการศึกษา					
	ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน					
26.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
27.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สื่อที่หลากหลาย					
28.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น					
29.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
30.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
31.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
	ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
32.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดแผนความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
33.	การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามปฏิทินและแนวทางการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้					

ที่	การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็นการบริหาร				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ต่อ)					
34.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน					
35.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กในทุกระดับ					
36.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมความปลอดภัย

.....

.....

.....

.....

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

.....

.....

.....

.....

.....

“ขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้”

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายอาทิตย์ นาคเงิน
วัน/เดือน/ปีเกิด	31 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	03 หมู่ 13 บ้านสวนโคก ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	40 หมู่ 5 บ้านเมย ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน	สันทนาการ ระดับ 3 สังกัดกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2557	สันทนาการ ระดับ 6ว สังกัดกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2559	นักสันทนาการ ชำนาญการ สังกัดกองการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม